ALPHABETUM
TANGUTANUM
SIVE
TIBETANUM.

ROMAE MDCCLXXIII.

TYPIS SAC. CONGREG. DE PROPAG. FIDE

PRAESIDUM FACULTATE.

CLEMENTI . XIIII . P. O. M

SANCTAE . ET . VNIVERSALIS . ECCLESIAE . ANTISTITI

PROPAGATORI . RELIGIONIS

DOCTORI . IVSTITIAE

ATQVE . ORBIS . MAGISTRO

CVIVS . SAPIENTIAE . ET . VIRTVTIS . FAMA

ORIENTALES . POPVLI . AB . ERRORVM . LABE

AD . ROMANAM . FIDEM

CONVERTVNTVR

ALPHABETVM . TIBETANVM

QVO

IN . INDICIS . REGIONIBVS

SACRVM . CHRISTI . NOMEN

SERAPHICAE . PROLIS . MINISTERIO

CELEBRATVR

QVODQVE . NVNC . TYPIS . SACR. CONGR. DE . PROPAG. FIDE

IN . COMPENDIVM . REDACTVM

RVRSVS . EDITVR

STEPHANVS . BORGIA

A . SECRETIS . SS . CONGREGATIONIS

OB . ILLVSTRIA . MERITA . AC . MVLTA . IN . SE . BENEFACTA

SANCTISSIMO . ET . INDVLGENTISSIMO . PRINCIPI

ANIMO . LIBENS

DEDICAT

LECTORI
ERUDITO

IOHANNES CHRISTOPHORUS AMADUTIUS
Praeses Typographiae Sacrae Congregationis
de Propaganda Fide.

QVibus una serie, unoque volumine plura variarum exoticarum Linguarum Alphabeta comprehendere placet, eorum, tum etiam Apostolicorum Praeconum gratia, quibus in itinere veluti enchiridion sit, Tibetanum Alphabetum nunc in compendium redigi, preloque cudendum curavimus. Hoc onus in se suscepit Vir religiosissimus, & de Apostolicis Missionibus longe benemeritus, tum Tartarorum idiomatum peritia maxime praestans Cassianus Beligattius Maceratensis, Franciscanae Capuccinorum Familiae Alumnus, quo dirigente, & suppetias ferente, prodiit quinetiam egregium sane opus, & immortale, quod Alphabetum Tibetanum *inscriptum est, & cui* praemissa est disquisitio, qua de vario litterarum, ac regionis nomine, gentis origine, moribus, superstitione, ac Manicheismo fuse disseritur; *tum* Beausobrii calumniae in Sanctum Augustinum, aliosque Ecclesiae Patres refutantur. *Anno scilicet* CIↃIↃCCLXII. *typis nostris Sacrae Congregationis de Propaganda Fide Opus hoc publici iuris factum est, atque*

Auctorem habet Virum Cl., & omnigena eruditione praeclarissimum, quem frustra pro meritis commendare nunc enitar, Augustinum Antonium Georgium Eremitarum Augustinensium Procuratorem Generalem, & pluribus aliis in Urbe muneribus, iisque gravissimis commendatissimum, qui praeter primores grammaticas res naviter expensas, & cum ceteris Orientalibus linguis summo studio, & incredibili peritia collatas, impia Tibetanorum dogmata ad Ecclesiae, & Patrum oracula exigere, tum eorum propagines veluti digito monstrare, ac tandem miro doctrinae apparatu Manicheorum errores, quos in Tibetum irrepsisse, ipsum citra omnem dubitationem demonstrasse, cordatiores uno ore fatentur, iisque faventes Beausobrii Calviniani hominis, & in Sanctos Ecclesiae Patres intolleranda confidentia iniuriosissimi opiniones, sive potius opinionum portenta refutare, ac convellere satagit.

II. Longus essem, si litteratorum hominum plausus, & commendationes heic recensere mihi nunc mens esset; quemadmodum nec quidquam mihi nunc laborandum puto de iis, quae sive carpendi libidine, sive invidia potius in Ephemeridibus Litterariis Parisiensibus (a) *inferenda curavit Censor quidam horum studiorum omnino igna-*

(a) *Gazette Littéraire de l'Europe a Paris* 1764. *Tom. II. pag.* 262.

ignarus; cum praesertim iisdem ipse iam satisfecerim litteris datis Litterati Romani nomine ad Cl. Virum Iohannem Lamium, quas in Florentinis Ephemeridibus (a) *ab ipso concinnatis relatas voluit: tum nonnulla etiam diluere tentaverit Marcus Ubaldus Biccius, qui me in hac Typographiae cura praecessit, in adnotatione, quam huiusce Operis fronti subdidit in Indice, qui anno* CIƆIƆCCLXV. *ab ipso editus est Librorum omnium, qui ex Typographia nostra prodierunt. Ceterum accepimus non ita pridem Berolini vulgatum Opus tribus voluminibus comprehensum, Auctoris nomine compendiarie subnotato, quo philosophice Americanorum mores expenduntur* (b), *& quo nonnulla Georgio nostro nec vere, nec solide obiiciuntur, quod nempe Beausobrium nimis acriter castigaverit, plerorumque Tibetanorum Regum chronotaxim improbabilem dederit, & Horatio Oliverio Pinnabillensi Capuccino, & Missionum Apostolicarum in Tibeto Ministro, ceterisque eiusdem Sociis nimis credulus fuerit, quos tamquam impo-*

(a) *Novelle Letterarie di Firenze dell' anno* 1765. *num.* 6., *e segg.*

(b) *Recherches Philosophiques sur les Américains, ou Mémoires intéressant pour servir à l'Histoire de l'Espèce humaine. Par Mr. de P. A Berlin chez George Iacques Decker Imp. du Roi* 1770. *in* 8. *Tom. II. Litt. II.*

postores nulla ratione, nullis argumentis, nullisque testimoniis, sed sola confidentia, ac malitia suffragante proscindit, qui Italis fucum facere, iisque supponere Magnorum Lhamarum Diplomata, & suas cum ipsis consuetudines potuerint. His sane non integra, nec omnino perspecta notione perceptis nihil nunc reponere praestat; quamvis non dubitemus, Georgium nostrum, postquam cuncta probe noverit, numquam commissurum, ut intacta, quae ad suam ipsius fidem, & Congregationis honorem pertinent, relinquantur; qui nimirum solide sit ostensurus, non mitius agendum cum homine, qui Sanctos Ecclesiae Patres, & Magnum Augustinum praesertim conviciis proscindere non dubitet; vetustiorum Tibetanorum Regum obscuram seriem, quam habuit, se dumtaxat praebuisse, tum nihil ex ea imperfecta licet, nihilque ex pleniore, quam det Censor, si potest, quod suo systemati adversetur, erui posse; ac tandem Berolinensem hominem iniurium nimis esse Missionariorum Apostolicorum integritati, ac fidei, quibus Diplomata supponere, ac nugas, & mendacia comminisci religio non sit, tum Congregationis ipsius Praefectorum, ac Procerum vigilantiae, & sapientiae, Romanorumque Scriptorum sagacitati, & ingenio detrahere, quibus fucum fieri, vel quibus falsa, incredibilia, atque dolo malo conficta propinari in tanta rerum luce, & critices culmine tam facile possint. Cessit iam Septentrioni rursus, quae

in Italiam, sedem non suam, Gothorum barbaries, ac stupiditas inauspicato irrepserat, nec nos tam bardos extraneus homo existimet, quibus struere insidias, ac fallacias ingerere tam facili negotio quisquam possit. Novimus haec etiam Anglos Censores alios obiecisse (a), *quos a Cassiano nostro Maceratensi heic indicatos, & revinctos deprehendes* (b); *sed & Anglos, & Berolinenses omnes Romam invitamus, quibus suis contrectanda manibus, & oculis lustranda tradere spondemus Diplomata ipsa autographa, sericis flavis velis, ut mos est supremae Aulae Tibetanorum, descripta, ac Magni Lhamae sigillo munita, quae ex dono Cl. Praesulis Stephani Borgiae a Secretis Sacrae Congreg. in Bibliotheca Collegii Urbani cunctis conspicienda servantur, quibusque nemo nisi per summam iniuriam, aut irrationabilem pervicaciam repugnet. Sed mittamus sycophantas.*

III. *Regni Tanguti, ut incolis audit, sive Tibeti, ut ab advenis vocatur, cui Missionibus Apostolicis excolendo Alphabetum, quod edimus, inservit, chorographiam tradere nunc omittemus, cum Cl. Georgius noster hanc spartam ita abunde exornaverit, ut ad ipsum Lectores, quibus*

(a) *Istoria generale de' Viaggi &c. To. XXVII. §. III pag. 290., & seq. in notis.*
(b) *Cap. III. pag. 24, & seq.*

bus haec noscere placeat, amandare satius sit. Ceterum compendiose dumtaxat monere praestabit, totum Regnum claudi ab Ortu Sinorum Imperio, & Tarcenton; ab Austro Regnis Bengala, Lotenkè, Altibary, Mon, Brukpà, Lhobà, Lhokhaptrà, Sciapadò; Bhà, de quo ultimo lis est cum Bahensibus; clauditur ab Occasu Casimiriis, parte Regni Mogol, Nekpal, Morongà; a Septentrione magna Tartaria, Usbek, Caschar, Ionkar ad Iarchend usque, & Kokonor. His igitur terminis sane amplissimis continetur Tibetanorum ditio, & Buddistica ipsa Religio, quae tamen litteris, & linguae Tibetanae coniungitur, licet citra litteras, & linguam hanc etiam latissime extra Tibetum porrigatur.

IV. De nefanda quinetiam huiusce Gentis superstitione si dicerem, actum agerem, cum nimirum & has partes Georgius noster summa cum laude impleverit. Illud dumtaxat innuemus, princeps Tibetanorum Numen, cui supremum cultum deferunt, esse Buddam, sive Xacam, quem si seniorem spectes, ad Osiridis exemplum effictum videas, si vero iuniorem consideres, totum fere ad Christi Iesu vitam conformatum, sed tamen tum ex Gentilium Indorum fabulis, tum ex Manicheorum deliramentis, & sordibus foedatum magno cum horrore deprehendas. Cetera, quae huic Numini tribuuntur, quaeque ab eo manare comminiscuntur, sciens praetereo, & ad Georgium nostrum digitum intendisse sat habeo.

V. De

v. De Tibetanis litteris aliqua nunc praefanda a me essent; unde nimirum profectae, quid commune habeant cum ceteris, & quis earum usus, & cultus quinetiam apud Tibetanos obtineat. Quare nonnulla ex Georgii nostri Opere delibabimus, quae illud consulere non vacantibus praesto sint. Theophilus Sigefridus Bayerius in ea est opinione, ut eas ab Indis una cum numerorum figuris derivatas censeat, quod tamen in dubium revocat Georgius, qui potius easdem a Syris petendas existimat. Is nempe naviter, ac sedulo cum iis, quas Syri Estranghelas *appellant, ipsas conferens affinitatem quamdam inter utrasque deprehendit; quemadmodum nonnullas etiam ad Syro-Nestorianas, aut Aethiopicas, tum & ad Samaritanas, & Aegyptiacas accedere animadvertit. His adde, Tibetanas voces, eodem Georgio observante, saepius cognatas esse Hebraicis, Aegyptiis, Aethiopicis, Chaldaicis, Syris, Indicis, & Sinensibus; quod nimirum hominis, qui tria Ennii corda terque, quaterque superaverit, peritiam, & studium sane mirificum prodere, nemo non videt. Duplex vero est Tibetanis scripturae genus, Magicum unum, quo non uni tantum Magiae studiosi, sed & ipsi litterati viri in quibusdam tum peregrinis vocibus, tum nonnullarum etiam precationum formulis conscribendis utuntur; commune alterum, quod duplici scripturae forma, maiori nimirum, & minori exprimitur. Prioris formae characteres, Lhamis indicibus, uni*

fere

fere necessarii putantur, qui proinde དབུ་ཅན་ Ucèn, *capitales nempe, & maximi vocantur, quod scilicet ad liberales disciplinas, & ad Religionis dogmata percipienda viam sternant. Alterius vero formae characteres parum, aut nihil necessarii existimantur, atque idcirco* དབུ་མེད་ Umin, *idest non capitales nuncupantur, quandoquidem sine iis aditus ad profanam, sacramque eruditionem pateat. Harum litterarum usus in epistolis familiaribus, syngraphis, aliisque privatis adversariis exarandis potissimum conspiciendus venit. Nos vero de characteribus* Ucèn, *maioribus nempe potissimum laboramus, quibus nimirum id unum curae sit, quod praesertim gravissimo Religionis negotio promovendo conducit. Minorum tamen formas neque Georgius in fusiori suo Opere, nec Cassianus Maceratensis in hoc Compendio, ad quae Lectorem nostrum amandamus, ne crambem recoctam reponamus, intactas reliquerunt. Illud tamen non omittam, tamquam quid sacrum apud Tibetanos eorum Alphabetum censeri, cum nimirum ipsi vanissima opinione teneant, eidem a novo Budda tum nomen ipsum, tum etiam quamdam divinitatis particulam accessisse.*

VI. Antequam finem facio, illud etiam monebo, superiori dumtaxat saeculo Tibetana elemen-

menta minora Europeis Regionibus innotuisse ex Syngrapho Regis Buttanensium, quod Thomas Hydeius in Appendice ad Hist. Relig. veterum Persarum exhibuit. Theophilus Sigefridus Bayerius tamen primus fuit, qui hasce scripturas interpretandas aggrederetur. Tum maiora etiam elementa apparere coeperunt in Historia Genghizcani, *quam anno* CIϽIϽCCX. *edidit Petrus Croixius, tum luculentiora in* Mercurio Gallico *anni* CIϽIϽCCXVIII. *prodierunt. Dein anno* CIϽIϽCCXXI. *inter rudera in Tartaria ad Mare Caspium Codices nonnulli in auras educti sunt, hisce Tibetanis characteribus inscripti, qui postea iussu Petri Russorum Regis ex autographo ipso elegantissime aureis, argenteisque litteris excepti, & ubique gentium vagantes, rei novitate cunctos omnium nationum Litteratos valde commoverunt. Hinc eorum characterum ectypum aenea Tabula expressum anno sequenti dederunt Acta Eruditorum Lipsiae, atque heic ipsi Tibetani aperte omnino dicti sunt. Hanc vero Tibetanae scripturae Tabulam interpretati dein sunt Fourmontii Fratres Viri doctissimi, quemadmodum in* Museo Sinico Bayerii Tom. I. *cernere est. At accuratiorem interpretationem huius Tabulae, quin & alterius, Magica continentium dedit Cl. Georgius noster Appendice* III. *post Alphabeti Tibetani Partem alteram. Tum laudato anno* CIϽIϽCCXXII. *edita sunt in citatis Actis* Elementa Linguae Tangutanae ex Museo Maturini Veysierrei

La-

La-Crozeii, *ut nihil nunc dicam de iis, quae Nicolaus Vitsenius in editione prima* Orientalis, & Septentrionalis Tartariae *protulerat, quae La Crozianeis exemplaribus longe deteriora quisque deprehendat. Qui vero integriora, ac castigatiora elementa haec proposuit, fuit laudatus Bayerius, qui a Samuele Coelesério monitus eadem exactiora dein proposuit, tum anno* ciɔiɔccxxxi. *de hoc argumento nonnulla etiam adtexuit novis observationibus, quas in* Orthographiam Mungalicam *conscripsit. Maiora tandem praesidia, & incrementa Tibetanae litterae a Bayerio ipso senserunt, cum Alphabetum Brahmmanicum, Mungalicum, & Tangutanum Messerschmidio Gedanensi inter Sinas excusum rursus edidit in Tom. iii., & iv. Actorum Academiae Petropolitanae.*

vii. *Neque tamen factum est ex omnibus praeclaris huiusmodi magnorum Virorum conatibus, ut pro Tibetani idiomatis illustratione quidquam amplius desideraretur. Advecta enim Romam Missionariorum Apostolicorum ex Franciscana Capuccinorum Familia harum litterarum exempla probatissima perspicue satis docuerunt, quanta adhuc incomperta, & inconcinna accuratiori Scriptore indigerent. Hinc ex harum litterarum formis, quas communicavit* Horatius *Oliverius Pinnabillensis, quem supra laudavimus, quique annum agens* lxv. *in Patanae Civitate anno Christi* ciɔiɔccxlvii. *diem supremum obiit*

obiit (ut ex duplici emortuali elogio marmore insculpto, altero ab eius Sociis Latine, altero Brammhanice a Balgobinda quodam vernaculae linguae Praeceptore, quod Georgius noster (a) publici juris fecit) Ludovicus Belluga amplissimus S. R. E. Cardinalis, cui immortales gratias & Congregatio Propagandae Fidei, & Litteraria Respublica debent, typos sculpi, & conflari mandavit anno CIↃIↃCCXXXVIII. per Antonium Fantautium; quos adhuc intactos videns Vir clarissimus, & numquam a me satis tum laudandus, tum lamentandus Constantinus Ruggerius huius Typographiae Praeses benemerentissimus, auspice Congregationis, & Typographiae Praefecto, ac S. R. E. Card. Iosepho Spinellio, illustrandos pro dignitate curavit per Virum doctissimum Augustinum Antonium Georgium, qui usus praesenti opera, & voce Viri huius idiomatis, aliorumque Indicorum scientissimi Cassiani Beligattii, quem pluries laudavimus, spartam hanc quamdiligentissime ornavit edito praeclaro Opere, quod saepius innuimus, cuique par sane raro sit conspectura Litteratorum Respublica. Faxit interim Deus Optimus Maximus, ut splendidi huiusmodi apparatus Eius honori, & verae Religionis incremento feliciter cedant, quod unum est

(a) *Alphabet. Tibetan. Part. I. Cap.* CXLIV. *pag.* 435.

est & amplissimae Congregationis de Propaganda Fide, & Sapientissimi Pontificis Maximi CLEMENTIS XIV. totius Christiani Orbis supremi Antistitis votum, ac studium. Haec tu quoque boni consulas, erudite Lector, ac vale.

ALPHA-

ALPHABETUM
TIBETANUM.

CAP. I.
De Scriptura, & ordine ſcribendi apud Tibetanos.

Uplex eſt Tibetanis ſcripturae genus, unum commune, & vulgare, cuius litteras དབུ་མེད་ *Umin*, ideſt non capitales, ſeu minores vocant. Earum forma tum a viris, tum a mulieribus in epiſtolis familiaribus, in ſyngraphis, aliiſque privatarum rerum commentariis ſcribendis uſurpatur. Aliud

A ſcri-

ſcripturae genus, cuius litteras དབུ་ཅེན་ *Ucèn*, nempe capitales, vel maiores appellant, quod ad liberales diſciplinas addiſcendas Lhamis, aliiſque ſtudioſis viris ſolae ferme neceſſariae putantur. Hae tantum ad Religionis dogmata percipienda viam parant, & ſolae tum veteribus exaratis libris intelligendis, tum novis componendis inſerviunt. At cum characteres *Ucèn* certe neceſſarii ſint ad profanam, ſacramque eruditionem aquirendam, *Umin* relinquemus modo, eo magis, quod regulae, quas pro ſcribendis characteribus maioribus

ribus ſtatuunt Tibetani praeceptores, minoribus quoque conveniunt (nulla enim alia intercedit differentia inter maiores, & minores, niſi diverſa apicum pingendi forma) ideoque hic maiores ſcribendi, legendique regulas exponendas aggrediemur. At ne & minores deſiderentur characteres, eorum quoque Tabulam ad calcem apponemus.

Antequam ad tradendas Alphabeti litteras procedamus, notandum eſt ſignum initiale, unde auſpicium ſumunt Tibetani, duplici figura pingi. Prima nobilior eſt ༄༅། །, aut ༄༅༅། །, vel ༔. Hanc ve-

ro praeponere ſolent omni ſcripturarum generi, quod *ſacrum* eſt, & proprium Litteratorum; nam in communi, vulgarique ſcriptura alteram adhibent huius formae ~ɔ, vel ཞ།, aut etiam ཡ. *Uſtkum* nomine ſigna iſta appellant Tibetani.

Huius notae munus eſt non ſolum libri auſpicium indicare, ſed etiám novi tractatus argumentum in eodem libro diſtinguere. Toties enim *Uſtkum* repetunt, quoties in materiam aliam dilabuntur.

Punctum etiam duplex eſt in ſcripturis. Unum *interſyllabicum*, quod ſyllabam a ſylla-

ba

ba diſcernit; aliud *fixum*, quod abſolutae periodi ſignum exhibet, primum per ▲ punctum, ſecundum per duas perpendiculares ǁ lineas pingunt. Interſyllabicum punctum ſuum, uſum, & utilitatem habet; facit enim, ut plures conſonae unico puncto concluſae, licet binae, ternae, aut quaternae ſint, unam tantummodo ſyllabam componant, & tamquam monoſyllabum nomen legi, ac pronunciari debeant: ut ང་ *ngha*, ego: ཉ་ *gnia*, piſcis: ཡབ་ *jap*, pater: ཆོས་ *cibo*, lex: གསེར་ *ſer*, aurum: ལམ་ *lham*, ſemita: གཟུགས་ *ſu*, cor-

pus: བསྲུངས་ *ſrungh*, cuſtos &c. Sic plurium conſonantium numerus unico terminatus puncto ſyllabam conſtituit ſemper unicam.

Punctum fixum per duas has ༎ lineas perpendiculares, unam ad ſignandam praecedentis periodi abſolutionem, alteram ad ſubſequentis inchoationem efformant; ideoque aliquantulum inter ſe diſtantes collocabant veteres Tibetani, ut vetuſti eorum ſcribae demonſtrant; at recentiores ad periodi calcem unam tantum lineam ſignare, & ante ſubſequentis inchoationem nonnihil vacui alterius linae loco relinquere conſueverunt. Aliis

Aliis quoque signis in scribendo utuntur Tibetani; quorum unum est pro innuenda suspensionis nota in aliquibus verbis ad vehementem animi affectum exprimendum, vel ad summam erga sanctos suos venerationem patefaciendam. Hoc signant interiiciendo duos circellos ༔ litteris monosyllabis, quibus animi affectum exprimunt, ut videre est in dictione ན་མ༔སནྡ་ཕུདྡྷ་ *Nausa santa-puttrhâ*; quod cùm nomen sit inventoris characterum, & scripturæ apud Tibetanos,

per hos ȣ dicyclos innuitur legentibus, primam ſyllabam illius nominis aliqua vocis ſuſpenſione, & animi affectu eſſe promendam.

Eiuſdem quoque indolis ſunt notae, quae toties occurrunt in ſcripturis, & diplomatibus, quoties Lhama maximus ſive explicite, ſive implicite in illis commemoratur. Tunc nomen, aut verba, Lhamae dignitatem exprimentia, tamquam inter parentheſes clauſa, conſpiciuntur ſignis quibuſdam diſtincta, quae licet fixa non ſint, ſed ad Amanuenſium libitum relinquantur, communiora tamen ſunt is, quae conſpiciuntur in pluribus

Di-

Diplomatibus Missionariis Capuccinis oblatis a Rege, & a Commune Civitatis Lhassae ad Ecclesiam, & Hospitium erigendum, in quibus pro parenthesi ista cernuntur signa

།༄ གོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེའི་ ༄།

Kongh-scia Rin-bo-cehi, Supremorum Pedum, idest Supremi Lhamae.

Aliae quoque notae non raro occurrunt sacris in eorum libris, quarum munus, licet non satis cognitum habeamus, tamen intactas relinquere non putamus. Aliquando unum, vel alterum istorum signorum occurrit loco puncti intersyl-

la-

labici ༔, ༔, ༔, & vim eorum habere coniicimus, quorum munus eſt cultum, invocationem, venerationemque Numinum exprimere; ut apparet in exordio Epiſtolae Supremi Lhamae ſcriptae laudatis Miſſionariis, qui calamo exſecraverant magicae ſuperſtitionis praxim a Tibetana lege permiſſam, & laudibus commendatam. Sic exorditur Epiſtola: ༄༅།། ༈། ན་མོ་གུ་རུ།༔ ཁྱེད་རང་ལེགས་པར་ཉན་ལ་ *Namo Gorù: Khierang-lek-par-gnion-la*: Adoro Magiſtrum (*Xacam*) veſtrum ſcriptum comprehendi &c.

Tan-

Tandem innuendum putamus, Amanuenſes, ad calcem operis varia ſigna apponere, quibus orationis, tractatus, vel libri abſolutionem indicant. Communia, & uſitatiora ſunt iſta ||[illegible]||, vel | ⁘ |, quae cum non ad ſcripturam, ſed ad decorem ſpectent, quo quiſque maxime delectetur ornamento, opus abſolvunt.

C A P. I I.

De Conſonantibus ſimplicibus, earumque ſono, & pronunciatione.

MOs eſt Tibetanis praeceptoribus in informandis pueris ſuis, antequam de vocali-

calibus verba faciant, ſimplices conſonantes illis tradere, ut bene illas noſcant, optimeque proferant. Ne itaque eorum methodum pervertamus, a conſonis & nos exordium ſumemus.

Conſonantes litterae habent Tibetani omnino triginta, eaſque appellant གསལ་བྱེད་ *Selcè*, ideſt *Clarificantes*, forſan quod originem, & naturam vocabulorum oſtendant, & ideo clarificantes dicantur, quia ſimili fungantur munere, quo funguntur *radicales* in Hebraica, Syriaca, aliiſque Orientalibus linguis; vel etiam ob proprietatem, quam habent con-

ſonae Tibetanae ſeſe ipſas etiam ſine adiuncta vocali ſonandi: eſt enim eis innatus ſonus vocalis *a*; unde པ་*pa*, མ་*ma*, ཏ་*ta* pronunciandae ſunt, non *p*, *m*, *t*, inſtar noſtrorum apicum; & ideo *Selcè* nuncupari potuerunt, quaſi clare ſonantes, ſeſeque ipſas exprimentes.

Praeceptores Tibetani has conſonantes in octo ordines diſtribuunt. In unoquoque ordine litteras quatuor collocant, ultimo excepto, cui duas tantum tribuunt. Ea tamen ratione per ordines ſingulos litterae diſtributae iacent, ut canora quadam vocis modulatione, quaſi muſicae notae eſſent,

ſent, proferri debeant. Quod totum fit, tum ex ſacro quodam inſtinctu gens illa in cantus amorem, ac voluptatem feratur, tum ex induſtria, ut Tirones litterarum accentus, & pronunciandi rationem libentius addiſcant. Ut totum id clarius, quoad ſcripto fieri poteſt, innoteſcat, priuſquam figuras, nomina, ac poteſtatem harum litterarum tradamus, *accentus*, quibus affici debeant, figendi ſunt. Ex his enim *toni* ſtátuuntur, & accentus ipſi etiam naturam, & vim ſignificandi in Tibetanis litteris mutant, quod quidem novam, gravioremque addiſcendae linguae difficultatem parit. Ita-

Itaque quinque erunt accentus; *aequalis*, *gutturalis*, *palatinus*, *narinus*, *singularis*. Prioris nullum signum erit, quia tonus vocis aequaliter incedit, sequiturque nativam pronunciandi rationem, nihil a communi Latinorum more diversam; ceteros demonstrabunt sequen., quorum figurae erunt:

Pro Gutturalibus ٦
Pro Palatinis ſ
Pro Narinis ﺎ
Pro Singularibus ⌐

Itaque accentum ٦ gutture; ſ lingua ad palatum inflexa; ﺎ naribus magis, quam ore pronunciabis; at singularem ⌐ mixtis organis efferes, eaque ra-

ratione, quam tibi deſcribere neſciam. Illius modum, ac vim una tantum magiſtri vox, & uſus ipſe loquendi frequentiſſimus docere poterit. His praemiſſis, ſit

Simplicium Conſonantium Tabula.

༄༅།། 1. ཀ་ Kha ཁ་ kha
ག་ ka ང་། ngha.
2. ཅ་ Ciha ཆ་ ciha
ཇ་ cia ཉ་། gnia.
3. ཏ་ Tha ཐ་ tha
ད་ ta ན་། na.
4. པ་ Pha ཕ་ pha
བ་ pa

པ་ pa	མ་། ma.
5. ཙ་ Tzha	ཚ་ tzha
ཛ་ tza	ཝ་། va.
6. ཞ་ Sciha	ཟ་ ſa
འ་ ha	ཡ་། ja.
7. ར་ Ra	ལ་ la
ཤ་ ſcia	ས་། ſa.
8. ཧ་ Hah	ཨ་། aa. །༄།

Ut clare patet ex appoſita Tabula, *a* vocalis, ut iam diximus, unicuique conſonanti innata eſt, & ab ea inſeparabilis, caſibus exceptis, quibus aliquando cogeris conſo-

B nam

nam elidere, vel aliter quam per *a* pronunciare. Sed de his infra, nunc sit

CAP. III.

De Vocalibus.

VOcales a Grammaticis Tibetanis vocantur དབྱངས་ jang, & etiam ཡན་ལག་ *jen lah*, ideſt *ſoni*, & *cantus*; eaeque quatuor tantum numerantur, ſcilicet I, U, E, O. Harum notae ſunt hae ི, ུ, ེ, ོ. Primam vocant གི་གུ་ *khi khu*, ſecundam ཞབས་ཀྱུ་ *ſciapkhiù*, tertiam འགྲེང་བུ་ *drenghbù*, quar-

quartam ན་རོ་ *narò*. Itaque

ི. *khikhu* valet I.
ུ. *sciapkiù* U.
ེ. *drenghbù* E.
ོ. *narò* O.

Prima, tertia, & quarta harum vocalium supraponuntur consonantibus, ut ཁི་ *khi*, ཁེ་ *khe*, ཁོ་ *khò*; secunda vero infra easdem adiicitur, ut ཁུ་ *khu*, ཐུ་ *thu*, ལུ་ *lu*, སུ་ *su*. Hae vocales sive breves sint, sive longae, semper eadem nota signantur.

Notandum tamen est, *khikhu* in fine syllabae fere semper vim habere diphthongi *ei*,

praecipue dum reperitur su-
praposita consonanti འ་ *ha*; &
ideo legendum དན་པའི་ *tenbhei*,
verum: མུན་པའི་ *munbhei*, te-
nebrae: སྣང་བའི་ *nanghvei*, lux.
Persaepe etiam est nota geniti-
vi tum singularis, tum pluralis,
ut བ་མ་ རིན་ པོ་ ཆེའི་ *Lhama*
ལ
rimbocei, Lhamae maximi:
སེང་ཆེ་ཆེན་པོའི་ *gningh cè cen-*
ཉ
bhoi, commiserationis maximae:
དགོན་པའི་ *konbhei*, coenobiorū:
འགྲོ་བའི་ *drovei*, viatorum:

དགེ་བའི་ *kevhei*, virtutum &c.

Non raro occurrit, praecipue in libris, reperire *khikhu* ྀ obversa facie signatam, ocello scilicet, dexteram spectantem, ut ངྀ་ཚྀ་ཉྀ་ &c.; tunc tamquam duplicatum *i* scias esse proferendam: ཅྀག་ *ciik*, unus: ཉྀང་པོ་ *gniinghpò*, duas vices &c.

Hanc ipsam notam *khikhu* aliquando supra consonantes tum simplices, tum vocalibus coniunctas iacentem reperies, sic ཛྀ་ཞྀ་ཤྀ་ཏྀ་ཉྀ་སྙྀ་ &c., in qua positione non vocalis, sed ne-

 scio

ſcio quid latentis, ac myſticae ſignificationis poteſtatem debes agnoſcere, praecipue cum Amanuenſes Tibetani utantur hac nota in ſcripturis magicis, de quibus infra.

Ceterae etiam vocalium notae, dum ſupra conſonantes geminatae reperiuntur, geminatam vocalem exprimunt, & aliquando etiam vim habent diphthongi. Duplicata ͫ *drenghbù* geminos *ee*, vel *ei* importat: geminata ≈ *narò* geminos *oo*, *oi*, vel *ou* indicat: & geminata ≈ *ſciapkbiù* ad pedem conſonantium poſita geminum *uu*, vel *ou* affert; ſed leges pronunciationis in his geminatis

tis vocalibus efferendis, auribus magis, quam oculis, & lectione comprehendere poterunt Tirones.

Monendos tamen eos putamus, persaepe Amanuenses uti his duplicatis vocalium notis pro *nota* compendiaria dictionibus contractis supraponenda; hocque praesertim in dictionibus charactere *Umin* conscriptis persaepe occurrit, in quibus duplicatam *drenghbù* ༹, non geminas *ee*, vel *ei*, sed puram deficientiam consonantis མ *m* a dictione requisitam indicare intendunt. Compendiariae huius scripturae exempla passim occurrunt, & plura conspiciun-

tur in Diplomatibus a Supremo Lhama Missionariis Capuccinis concessis, tum ad Hospitium, & publicam Ecclesiam construendam, tum ad veri Dei praedicandam Fidem: quae Diplomata, quamquam ab Anglis censoribus (a) tamquam suppositiția traducantur, & Missionarii ipsi sycophantarum nota inurātur, tamen nemo erit, qui ipsis fidem praestet id gratis omnino, & calumniose asserentibus, praesertim cum autographa plura in Bibliotheca Collegii Urbani Congr. de Propaganda Fide, cui donata voluit Praesul Cl. Ste-

(a) Vid. *Istoria generale de' Viaggi &c. Tom. XXVII.* §. *III. pag.* 290., *& seq. in notis*.

Cl. Stephanus Borgia eiusdem Congr. a Secretis, in sericis flavis velis exarata, ac Regis, supremique Lhamae sigillo munita, cuilibet conspicienda serventur. Ex ipsis autographis characteris *Umin*, unum satis erit haurire exemplum ad huius contractionis notas demonstrandas, quod litteris *Ucen* damus: བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ སྤྱོང་དཔོན་ *Pot khi jul kam-tam ceh khi cihongh-phon*, Tibeti regionum singulis, & omnibus Praesidibus; in quo iteratae illae notae *drenghbù* nihil aliud indicant, nisi carentiam མ་ *m*,

ut

ut in legendis dictionibus suppleatur. Alii Amanuenses eamdem deficientiam consonae *m* tum in scripturis *Umin*, tum in *Ucen* his notis ꜱ , ꜱ̲ , °, solent signare, ut ཐས་ཅད་, vel ཐས་ཅད་, aut ཐས་ཅད་ *tam-ceh*, omnes. At nota compendiaria, qua iidem ipsi Amanuenses utuntur in charactere *Ucen* ad innuendam deficientiam consonae མ་ *m*, est ocellus ° suprapictus dictioni contractae. Id iam habes in exemplo tertio contractae scripturae per litteras *Ucen* mox allato ཐས་ཅད་, vel ཐ་, quae vox extensis litteris scibitur ཐམས་ཅད་ *tam cè*. Pa-

Pari modo, ac *drenghbù*, non raro ad contrahendas dictiones, tum in minoribus, tum in maioribus characteribus uti solent Tibetani Scribae geminata nota vocalis ≈ *narò*; eumque morem praesertim tenent in scribendo contracto nomine Dei *Khoncihoa*, uti videre est in Epistola supremi Lhamae tradita Capuccinis ad suae superstitiosae religionis defensionem, in qua pluries pro དཀོན་མཆོག་ scriptum est དཀོག་ *Khoncihoà*. De his monendos putavimus Tirones, ne siglas, sive notas compendiariae scriptionis pro vocalibus acciperent. Nunc vero

ro copulationem vocalium cum consonantibus simplicibus tradere aggredimur.

CAP. IV.

De copulatione vocalium cum consonantibus.

Consonantium Tibetanarum id proprium est, ut singulae syllabam, ac nomen constituere valeant: Semper enim, ut iam diximus, congenitum habent sonum vocalis *a*; & ideo per se solam consonans valet efformare integram dictionem, ut ང་ *ngha*, ego: བ་ *pa*, vacca: ཉ་ *gnia*, piscis.

Coniunctio consonantium fit

fit cum ſolis quatuor vocalibus ི I, ུ U, ེ E, ོ O; ſicque dum ſimplices *ſelcè* copulantur cum *jangh*, appellamus compoſitas. Atque eae ſunt totidem ſyllabae, quae conſtant duabus tantum litteris, *conſonanti* ſcilicet, & *vocali*. Nam, ut infra videbis, ſyllabae ſunt diverſae ſpeciei, quarum aliae conſonas comprehendunt binas, aliae ternas, aliae quaternas uni vocali coniunctas.

Selcè compoſitas diſtribuunt Tibetani in ordines triginta, quorum quilibet quaternis ſyllabis conſtat, quemadmodum totidem conſtat litteris quivis ordo plenus ſimplicium. Cer-

nes

nes in quarta consonantes plerumque duas, quandoque tres: prior est, eaque unica, quae ad syllabam spectat, reliquae additae sunt caussa cantus, quo syllabas efferunt; exempla habes in quolibet ordine. Huius itaque generis *syllabas* omnino simplices, *Uniselcè* appellabimus, quia unicam tantum consonantem cum vocali coniunctam dabunt.

Syllabarium Uniselcè.

༄༅།། ཁ་ Kha	ཁུ་ khu
ཁེ་ khe	ཁོང་ khon.
ཁི་ khi	ཁུ་ khu

ཁེ་ khe	ཁོམས་། khom.
ཀི་ Ki	ཀུ་ ku
ཀེ་ ke	ཀོར་། kor.
ངི་ Nghi	ངུ་ nghu
ངེ་ nghe	ངོར ། nghor.
ཅི་ Cihi	ཅུ་ cihu
ཅེ་ cihe	ཅོལ་། cihol.
ཆི་ Cihi	ཆུ་ cihu
ཆེ་ cihe	ཆོས ། ciho.
ཇི་ Ci	ཇུ་ ciu
ཇེ་ ce	ཇོན་། cion.
ཉི་ Gni	ཉུ་ gniu

ཉེ་	gnie	ཉོན་།	gnion.
ཏི་	Thi	ཏུ་	thu
ཏེ་	the	ཏོག་	thoh.
ཐི་	Thi	ཐུ་	thu
ཐེ་	the	ཐོབ་།	thop.
དི་	Ti	དུ་	tu
དེ་	te	དོན་།	ton.
ནི་	Ni	ནུ་	nu
ནེ་	ne	ནོར་།	nor.
པི་	P-hi	པུ་	p-hu
པེ་	p-he	པོངས་།	p-hongh.
ཕི་	P-hi	ཕུ་	p-hu

ཕེ་

ཕེ་ p-he ཕོས་། p-ho.

པི་ Pi པུ་ pu

པེ་ pe པོན་། pon.

མི་ Mi མུ་ mu

མེ་ me མོན་། mon.

ཙི་ Tzhi ཙུ་ tzhu

ཙེ་ tzhe ཙོར་། tzhor.

ཚི་ Tzhi ཚུ་ tzhu

ཚེ་ tzhe ཚོལ་། tzhol.

ཛི་ Tzi ཛུ་ tzu

ཛེ་ tze ཛོམ་། tzom.

ཝི་ Vi ཝུ་ vu

ཝེ་ ve　ཝོལ་། vol
ཞི་ Schi　ཞུ་ ſcihu
ཞེ་ ſche　ཞོན་། ſciohn.
ཟི་ Si　ཟུ་ ſu
ཟེ་ ſe　ཟོངས་། ſongh.
འི་ Hi　འུ་ hu
འེ་ he　འོར་། hor,
ཡི་ Ji　ཡུ་ ju
ཡེ་ je　ཡོངས་། jongh.
རི་ Ri　རུ་ ru
རེ་ re　རོལ་། rol.
ལི་ Li　ལུ་ lu

ལེ་ le ལོག་། loh.

ཤི་ Sci ཤུ་ sciu

ཤེ་ sce ཤོག་། scioh.

སི་ Si སུ་ su

སེ་ se སོལ་། sol.

ཧི་ Hi ཧུ་ hu

ཧེ་ he ཧོར་། hor.

ཨི་ I ཨུ་ u

ཨེ་ e ཨོཾ་། om.

Nota in ordine postremo sonum litterae ཨ *a*; is enim, quãquam perire videatur, revera tamen non perit, neque peri-

re debet. Monitum tamen damus, quia modum pronunciandi exprimere ſcripto neſcimus.

C A P. V.

De notis Iata, & Rata.

PRaeter quatuor allatas vocales conſonis coniungendas, duae ſunt etiam *notae* Tibetanis, quae determinatis litteris adiiciuntur. Vocantur hae *jata*, & *rata*, quia ſonum edunt ſimilem *j*, & *r*; & numquam ſupra, ſed infra conſonas ſcribuntur.

Iata ſic ྱ pingitur, conſonae vero, quae ſub ſe *jata* patiuntur,

tur, ſunt octo, ſcilicet ཀ་ *kha*, ཁ་ *kha*, ག་ *ka*, པ་ *p-ha*, ཕ་ *p-ha* བ་ *pa*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, quibus ſi notam ྱ ſubiunxeris, formam induent, quam hic depictam vides: ཀྱ་ཁྱ་གྱ་པྱ་ཕྱ་བྱ་མྱ་རྱ་

Obſervanda eſt diligenter vis, quam habet *jata* tum in tribus prioribus ཀ་ཁ་ག་, tum praeſertim in quinque poſterioribus པ་ཕ་བ་མ་ར་. Nam ſonum iſtarum proprium, ac nativum integrum mutant. Quare པྱ་ exempli gratia & མྱ་རྱ་ non *p-hja*, *mja*, *rja*, ſed *cjha*, *gnja*, *ja*, quieſcente *ra*, dicere oportebit. Itaque pronunciatio haec erit:

khja khja kja

cihja cihja cja

gnja ja.

Litterae *Iatatae* admittunt tum ſupra, tum infra ſe notas omnes vocalium, quarum nullam excludunt. Syllabarium, quod Praeceptores ſolent tradere pueris, hoc demonſtrabit.

Syllabarium Iatatarum.

Khji khju

khje khjo.

khji khju

khje khjo.

ཀྱི་ kji	ཀྱུ་ kju
ཀྱེ་ kje	ཀྱོ་། kjo.
ཁྱི་ Cjhi	ཁྱུ་ cjhu
ཁྱེ་ cjhe	ཁྱོ་། cjho.
ཕྱི་ Cjhi	ཕྱུ་ cjhu
ཕྱེ་ cjhe	ཕྱོ་། cjho.
གྱི་ Cji	གྱུ་ cju
གྱེ་ cje	གྱོ་། cjo.
མྱི་ Gnji	མྱུ་ gnju
མྱེ་ gnje	མྱོ་། gnjo.
བྱི་ ji	བྱུ་ ju
བྱེ་ je	བྱོ་། jo.

ཀྱན་ Khjen ཀྱས་ kje

ཀྱོམ་ khjom ཀྱུནས་། khjun.

ཁྱིས་ Khji ཁྱེས་ khje

ཁྱོག་ khjoh ཁྱུལ་། khjul.

གྱིམ་ Kjm གྱེན་ kjen

གྱོད་ kjo གྱུནས་། kjun.

ཕྱག་ Cjha ཕྱའ་ cjha

ཕྱན་ cjhen ཕྱུབ་། cjhub.

བྱར་ Cjar བྱམ་ cjum

བྱད་ cje བྱོབ་། cjob.

པྱས་ Cje པྱིན་ cjin

པྱོམ་ cjom པྱངས་། cjung.

སྙག་ Gnjah སྙུར་ gnjur

སྙེལ་ gnjel སྙོད། gnjo.

ཇོས་ jo ཇེན་ jen

ཇེད་ je ཇུམ། jum.

Nota, quam *Rata* appellant, in hunc modum formatur ྲ, ad pedem consonantium. Consonae, quibus subiicitur *Rata*, sunt quatuordecim, nempe: ཀ་ཁ་ག་ཏ་ཐ་ད་ན་པ་ཕ་བ་མ་ཤ་ས་ཧ།

In his quoque sedulo animadvertenda est vis, & potestas *Ratae*, quae cogit plures *Selcè* simplices innatum deserere, & alium recipere sonum. Unde

Ra-

Ratatae & forma, & pronunciatione ſic erunt :

ཀྲ་ Thra ཁྲ་ thra གྲ་ tra

ཏྲ་ trha ཐྲ་ trha དྲ་ tra

ནྲ་ nra པྲ་ p-hra ཕྲ་ p-hra

བྲ་ pra མྲ་ mra ཤྲ་ ſcra

སྲ་ ſra ཧྲ། rha.

Syllabarium Ratatarum.

༄༅།། ཀྲི་ Trhi ཀྲུ་ trhu

ཀྲེ་ trhe ཀྲོ། trho,

ཁྲི་ Trhi ཁྲུ་ trhu

ཁྲེ་ trhe ཁྲོ། trho.

གྲི་

ཏྲི Tri   ཏྲུ tru
ཏྲེ tre   ཏྲོ། tro
ཁྲི Trhi   ཁྲུ trhu
ཁྲེ trhe   ཁྲོ། trho.
ཐྲི Trhi   ཐྲུ trhu
ཐྲེ trhe   ཐྲོ། trho.
དྲི Tri   དྲུ tru
དྲེ tre   དྲོ། tro.
ནྲི Nri   ནྲུ nru
ནྲེ nre   ནྲོ། nro.
པྲི Prhi   པྲུ prhu
པྲེ prhe   པྲོ། prho.

ཕྲི་ Prhi	ཕྲུ་ prhu
ཕྲེ་ prhe	ཕྲོ་། prho.
བྲི་ Pri	བྲུ་ pru
བྲེ་ pre	བྲོ་། pro.
མྲི་ Mri	མྲུ་ mru
མྲེ་ mre	མྲོ་། mro.
ཤྲི་ Sc-ri	ཤྲུ་ ſc-ru
ཤྲེ་ ſc-re	ཤྲོ་། ſc-ro.
སྲི་ Sri	སྲུ་ ſru
སྲེ་ ſre	སྲོ་། ſro.
ཧྲི་ Rhi	ཧྲུ་ rhu
ཧྲེ་ rhe	ཧྲོ་། rho.

ཀྲིམ་ Trhim ཀྲུས་ trhu
ཀྲེན་ trhen ཀྲོལ་། trhol.
ཁྲོམ་ Trhom ཁྲེལ་ trhel
ཁྲིག་ trhih ཁྲུས་། trhu.
གྲེས་ Tre གྲམ་ tram
གྲུབ་ trub གྲོམས་། trom.
ཏྲིག་ Trhi ཏྲེན་ trhen
ཏྲུམ་ trhum ཏྲོས་། trhò.
ཐྲན་ Trhen ཐྲོམ་ trhom
ཐྲེའ་ trheh ཐྲང་། trhangh.
དྲོས་ Tro དྲེམ་ trem
དྲུག་ truh དྲིལ་། tril.

ཏྲུག་

ནྲག་ Nrà	ནྲུམ་ nrum
ནྲེད་ nre	ནྲོལ་། nrol.
ཕྲོས་ Prho	ཕྲེལ་ prhel
ཕྲིད་ prhi	ཕྲུན་། prhun.
ཕྲག་ Prhah	ཕྲེན་ prhen
ཕྲུལ་ prhul	ཕྲིད་། prhi.
བྲེས་ Pre	བྲུལ་ prul
བྲིན་ prin	བྲོམ་། prom.
མྲེད་ Mre	མྲིད་ mri
མྲོས་ mro	མྲུལ་། mrul.
ཤྲག་ Sc-rah	ཤྲུན་ ſc-run
ཤྲེད་ ſc-re	ཤྲོམ་། ſc-rom

སྲའ་

སྲའ་ Sra	སྲུན་ ſrun
སྲེས་ ſre	སྲོམ་། ſrom
ཧྲིམ་ Rhim	ཧྲུས་ rhu
ཧྲེན་ rhen	ཧྲོལ་། rhol.

C A P. V I.

De deficientia quarumdam Conſonantium, & quomodo eas ſuppleant Tibetani.

ORientales linguae ſi cum Latina, & Itala comparentur, litteris carent nonnullis, quas appellabimus deficientes. Litterae, quae deficiunt in Tibetana lingua, ſunt ſeptem, ſcilicet: B, D, F, G, Q, X, Z. Qua

Qua autem ratione litteras aequalis, aut ſimilis valoris in deficientium locum ſufficiant, cognoſces ex his:

འབ་ *Ba*	འཇ་ *Gia*
ſupplet B.	མཇ་ *Gia*
མད་ *Da*	ལྗ་ *Gia*
འད་ *Da*	འག་ *Ga*
ལྡ་ *Da*	མག་ *Ga*
ſupplet D.	ſupplet G.
ཕྱ་ *Pha*	ཀྱ་ *Ku*
ſupplet F.	ſupplet Q.

ཥ་ *Xa* supplet X.	མཇ་ *Za* supplet Z.
འཇེ་ *Za*	
མཇེ་ *Za*	

Ut autem facilius dignoſcatur, quibus characterum, litterarumve formis in *deficientibus* ſupplendis, utendum ſit, ſubiecta exempla attente conſideranda ſunt.

འབ་ B.

འབྲས་ *Brè*, oryza.

འབྲུག་ *bruh*, tonitrus.

འབྲས་བུ་ *brepù*, fructus.

འབུམ་ *bum*, centum millia.

འད་ D.

འད་བ་ *Deb*, dicere.

འདྲེས་ *drè*, daemon.

འདོ་ག་ཁམས་ *do-kam*, regio, mansio.

འདོད་ཆགས་ *dociha*, libido.

འདི་ཡི་དོན་ལ་ *di-ji-ton-la*, hac de caussa.

འདུ་ཤེས་ *dusce*, propensio ad malum.

མད་ D.

མདོ་རྗེ་ *Do-cì*, sincerus.

ལྡ་ D.

ལྡན་ *Den*, ſtratum.

ལྡན་པ་ *den-bha*, dare.

ལྡར་སྐྱེས་པ་ *dar-kje-bha*, dividi, ſcindi.

ཕྭ་ F.

ཕྭར་ཟི་ *Far-sì*, Perſa.

ཕྭོ་ཀྱེན་ *Fo-kjen*, Civitas Sinenſis.

ཕོན་ཏེ་ཕྭི་ཚེ་ *P-hon-te-fi-ce*, Pontifex.

འཇ་ Gi.

འཇིག་པ་ *Gi-bha*, exterminator.

འཇིག་རྟེན་ *gik-then*, mundus.

འཇམ་དབྱངས་ *Giam-jangh*, Sapientiae Deus.

འཇིམ་ *gim*, ſuavis.

མཇ་ Gi.

མཇུག་ནད་ *Giuk-ne*, in fine.

ལྗ་ Gi.

ལྗོན་ཤིང་ *Gion-ſcingh*, arbor huius nominis.

འག་ Ga.

འགོར་ *Gor*, rotundus.

འགོར་ལོ་ *gor-lò*, rota.

མག་ Ga.

མགོ་ *Go*, caput.

མགོད་ཀར་ *go-kar*, caput album, & transmontanus.

མགོན་པོ་ *gon-bho*, patronus.

ཀུ་ Q.

དཀུ་ *Q*, & *ku*, novem.

ཤ་ X.

ཤ་ཐི་ཤི་ཐན་ *Xa-thi-si-than*, Sanctus Xaca.

འཛ་ Z.

འཛམ་བུ་ *Zam-bù*, arbor chimerica.

འཛམ་གླིང་ *Zam-bu-lingh*, Asiae
ཟླ ལ pars.

 མཛ

མཛེ་ Z.

མཛེད་པ་པོ་ *Ze-bha-bhò*, creator.

མཛོད་ *Zo*, theſaurus.

མཛོ་པ་ *Zo-bhà*, liberator.

མཟ་ Z.

མཛོད་པ་པོ་ *Zo-bha-bhò*, creator.

Supplementum *d* triplex, quintuplex *g*, & duplex *z* vagum non eſt, neque ſolutum, & arbitrarium, ſed certis legibus adſtrictum. Neque enim ubicumque aut *d*, aut *g*, aut *z* occurrat, licebit promiſcue མད་ *da* pro འད་ *da*: འཛ་ *gia* pro ལྗ་ *gia*; འག་ *ga* pro མག་

མག་ *ga*: མཛེ་ *za* pro འཛེ་ *za* usurpare: sunt enim voces, quae unum omnino, non alterum, sive *d.*, sive *g*, sive *z*, requirunt. Quinimmo vocis naturam, & significationem continuo immutares, si quum scribenda esset, e. g. per འཇ་ *gia* primum, eam scriberes per མཇ་ *gia* secundum, vel tertium.

Sic *primum* འད་ *da* locum habet in pronomine འདི་ *di*, hic, haec, hoc, non autem *tertium* ཌ་ *da*: Rursus *tertium* ཌ་ *da* locum habet in voce ཏ་ཌ་ *tada*, quae praesens significat, non autem primum འད་ *da*.

འག་ *ga* in འགའ་ཞིག་ལ་ *ga-ſcila*, alii, illi, proprium eſt huius vocis, nec in ea uſurpari poteſt མག་ quinta ſupplens.

འཇ་ *gia* prima in འཇིག་རྟེན་ *gik-ten*, mundus, non མཇ་ *gia* ſecunda, vel ལྗ་ *gia* tertia indiſcriminatim, & confuſe adhibebitur, ne vox nativam ſignificationem amittat. མག་ *ga* quinta in མགོའི་ *gohi* capitis ſcribes, non འག་ *ga* primam. མཇ་ *gia* ſecundam dabis vocabulo མཇུག་ *giuk* finis, non aliam ལྗ་ *gia*.

མཇོད་

ཟེད་པ་པོ་ *Ze-bha-bho*, creator dices: ཟེད་པར་ཟེད་པ་ *Ze-bha-re-zo-bha*, dimissionem facere, per ཟེ་, & ཟེ་, non vero per རྗེ་. Eamdem regulam in ceteris, quae frequentissime occurunt, servato.

Quum vero in quavis supplente duae sint litterae, una praepositiva ར scilicet, ས, aut ལ, & altera *subiunctiva*, advertendum est, cuius ordinis, & numeri ea sit, quae subiungitur. Nam ut habeatur supplens *b*, satis non est cum praepositiva ར coniungere qualemcumque litteram ex tribus prioribus ordinis quarti, sed tertia

ཟ་

ཟ esse debet: sic tertia ordinis tertii subiuncta ར, vel ལ dabit *d*. Tertia iterum ordinis quarti, & ordinis primi adiecta ར, vel ལ, aut subscripta ཡ dabit *g*. Tertia ordinis quinti subiuncta ར, & ལ aut tertia ordinis secundi postposita ལ dabit *z*.

Tandem advertendum ར, & ལ praepositivas in supplentibus nullam umquam habere supra, vel subscriptam vocalem. Quoties enim vocali afficiantur, non amplius ad supplentes sunt referendae, sed tamquam disiunctae, & a sequentibus distinctae iuxta proprium, ac nativum sonum pro-

pronunciandae erunt. Unde འོད་བསལ་ *ho-ſel* ſplendor dices, non *do-ſel*, འོད་བསྲུངས་ *ho-ſrungh* ſplendorum cuſtos, non *doſ-rungh*. Contra ſi vocalis ſit in ſecunda, tunc འདྲེས་ *dre* daemon, non *hre* pronunciabis; & ſic in reliquis ſupplentium praepoſitivis advertes.

Figuram ◁ triangularem, quam ad conficiendum ཕ་ *ph*, ſeu *f*, & ས་ *x* adhibent, aliis etiam conſonantibus Tibetani Amanuenſes ſubſternere ſolent,

prae-

praecipue vero in characteribus magicis. Sed quum non ſatis nobis compertum ſit, qua ratione id faciant, hoc unum ſaltem monemus, exceptis locis iis, in quibus neceſſario requiritur ad ſupplendas deficientes *f*, & *x*, in ceteris plerumque ſapere ſuperſtitionem; ideoque in ſacro illo nomine ཡ་ཐགས་ *Itha*, ſeu Tantalorum reperitur ཐ་ *tha* cum triangulo ſcripto, ſicque in aliis vocibus eiuſdem naturae.

CAP. VII.

CAP. VII.

Litterae nativum pronunciationis ſonum in ſyllabarum compoſitione mutantes.

PRaecepta, quae tradituri ſumus de litteris mutantibus ſonum nativae pronunciationis, ad rectam ſyllabarum prolationem aſſequendam magnopere conferunt.

Quoties in ſyllabis tertia ཀ་ *ka* primi ordinis, prima ཕ་ *p ha*, & tertia པ་ *pa* ordinis quarti anteceſſerit ཤ་ *ſcia*, primam ſcilicet ordinis ſexti, ſonum, quem iſta ཤ་ proprium, ac naturalem habet, mutabunt ex *ſcia* in *ſgiha*: interea ཀ་ *ka*, ཕ་ *p-ha*,

&

& པ་ *pa* filebunt, quemadmodum difces in fyllabario quiefcentium. Itaque fyllaba fecunda in ས་གཞི་ *fa-fgi* terrae fundus, feu fodina; གཞན་ *fgen*, alius; གཞུག་པ་ *fgiu-bha*, affligere, non *fci*, *fcen*, fed *fgi*, *fgen* erit pronuncianda.

ད་ *Ta* ante བ་ *pa* mutat fonum *pa* in *va*, filente ད་ *ta*, ut in དབུ་ *vu* caput; དབང་ *vangh* dominator, rex; attamen eadem lex non ubique fervatur, nam arithmeticam figuram chilionum fcribunt དབག་ཕྱུ་, & proferunt *padù*.

བ་ *Pa* five initialis, five media, five finalis promifcue pronun-

nunciatur per *ba*, & *va* ནོར་བུ་ *nor-bù* gemma ; བརྗོད་པ་ *cio-bà* : བར་ *bare*, & *vare* ; ſed frequentius *va*, praeſertim ſi ſolitaria ſit, & in fine ſyllabae iaceat. Idem nonnumquam accidit litterae ཕ་ *p-ha*, tum maxime, cum ante ſe habet བ་, ut ཐོབ་ཕ་ *top-vha* efficere ; ཕྱག་ འེབ་ཕ་ *cjah-pheb-bha* ſalùtare. ཕ་ *P-ha* raro admodum, ac fere numquam pronunciant *ba*, & *va*. Quantacumque vero ſit in tribus hiſce litteris pronunciandi licentia, par tamen non eſt in ſcribendo . Mutant enim

ſin-

singulae vocum significationem : propriaque nomina rerum confunderes, si quod postulat པ་ *p-ha*, vel བ་ *pa*, scriberes per ཕ་ *p-ha*, & vicissim in locum ཕ་, alterum པ་, aut བ་ substitueres. Quamobrem nomina illa, e.g. ཕེབས་པ་ *phebbha* accedere; ཕྱག་ཕྱལ་ *Cja-p-hul* salve, ave; ཕེན་ *p-hen* putredo; ཕོ་ *p-ho* masculus per ཕ་: བཟོད་པ་ *so-bha* patientia; སྲེད་པ་ *sre-p-ha* cupiditas, affectus; པོད་པ་ *P-ho-bha* Tibetanus per པ་; བྱང་ཆུབ་

བྱང་ཆུབ་ *ciangh-cjub*, summis, purisque virtutibus cumulatus; ཚ་བ་ *tza-và*, calor; འཁོར་བ་ *gor-và*, transmigratio, per བ་ unice scribenda erunt, ne propria verborum, ac rerum significatio corrumpatur.

Ad litteras naturalem sonum mutantes, eas referimus, quae patiuntur elisionem, seu imminutionem *a* congeniti. Ex natura linguae Tibetanae id oritur, ut duae, aut tres consonae in una, eademque syllaba nequeant plures habere vocales; alioquin non *monosyllabum*, sed *polysyllabum* componerent, quod est ab idiomate Tibetano

alienum. Hinc regula manat constans, & firma: Post consonam, quae habeat *a* congenitũ, vel vocalem adiectam, quaecumque sequatur sive unica tantum littera sit, sive gemina, aut quiescit, aut eliditur, aut in aspirationem migrat. De iis, quae quiescunt, proprius erit dicendi locus.

Eliduntur autem post consonam sive simplicem, sive cum vocali compositam litterae ང་ *ngha*, པ་ *pa*, མ་ *ma*, ན་ *na*, ལ་ *la*, ར་ *ra*, ཧ་ *ha*, འ་ *ha*. Itaque

Post Selcè simplicem

Pronunciatur sequens, eliso *a* congenito in hunc modum: ཕང་པ་

ཁང་པ་ *khangh-vha*, novus, tacito *a* in ང་ *ngha*.

Nota, quod ſi quieſcens in ſyllaba *Diſelcè* aut praecedat, ut in ཁང་བ་ *khangh-va*, plenus, aut ſequatur, ut in ངག་ *ngha*, idioma; tunc ང་ *ngha* pronunciatur integrum. Nunc progrediamur ad cetera, quae nobis occurrunt, exempla.

དང་ *Tangh*, &, etiam: བང་ལེབ་ *pangh-leb*, panis: མང་པོ་ *mangh-p ho*, multus, magnus: ཚང་ *tzangh*, habitatio: ཞེ་སྡང་ *ſcie-tangh*, ira, indignatio: རང་ *rangh*, proprius: ལང་ཀ་ *Langh-ka*, Zeilan inſula: ལང་ *langh*,

ubi : བཟང་ *ſangh* , optimus : རབ་དུ་ *rab-dhu*, ſummus : ཤེས་རབ་ *ſce-rab* , comprehenſio : ཐམ་ཐམ་པ་ *tam-tam-bha*, collidere : ནམ་མཁའ་ *nam-khah* , caelum: ཐར་པའི་ *tar-bhei*, evadere : དར་རྒྱས་ *tar-kje* , propagator : གསར་ *ſar* , domus : བཀའ་ *khah* , praeceptum : ལྷ་ *Lah*, Divus.

Poſt Selcè compoſitam

ཀོང་ *Kongh* , ovum : མིང་ *mingh*, nomen; རིག་ *rik*, longus :

gus : དགོན་པ་ *kong-bha* , coenobium : ཐུབ་ *tup* , vis, potestas : ཡུམ་ *jum* , mater : ཡུལ་ *jul*, regio : ནོར་ *nor*, res. Plura si cupis exempla , ex syllabariis repete.

Non sine caussa inter exempla consonantium , quae eliduntur post simplicem *a* congeniti, praetermisimus ལ་ *la*, & ན་ *na*. Hae duae non solum amittunt *a* nativum , ne , si pronuncietur, monosyllabum destruatur , sed etiam antecedentis sonum mutant in *e*. Itaque sic leges : བསྟོན་མགན་ *thon-*

 ghen,

ghen, oſtenſor: དགྲ ཆེན་ *tra-khen*, inimicus: བསམ་ཐེན་ *ſam-then*, contemplator, སྤྱན་ *cjen*, oculus: མཚེན་ *tzhen*, vita: བཞན་ *ſgien*, alius: ཕན་ *p-hen*, putredo: གྲགས་ལྡེན་ *tra-den*, famoſus: དཔལ་ *phel*, multus: བསལ་ *ſel*, lucidus: ཚེལ་ *tzhel*, ſilva: དམྱལ་བ་ *gnjel-vah*, infernus: སྐལ་བ་ *khel-bha*, aetas.

Idem prorſus praeſtant *duae* quieſcentes ད་ *ta*, & ས་ *ſa*. Nam hae cogunt praecedentem nulla vocali ི ུ ེ ོ affectam, abiecto *a*, adſciſcere ſo-

ſonum *e*. Vide exempla དད་བ་ *te-pha*, pax. Silet in *Dſelcè* དད་ ſecunda ད་ *ta*, deinde vertit ད་ *ta* priorem in *te*; adeoque *te-pha* legitur, non *ta-pha*. Ita ཁད་ཤི་ *khe-ſci*, ſeneſcere: དཔག་ཚད་ *pha-tzhe*, leuca, aliaque ſimilia. ད་ *ta* quieſcens movet ཁ་ *kha* in *khe*, & ཚ་ *tzha* in *tzhe*, & ſic aliam quamlibet ante ſe poſitam *Selcè*.

Non aliam tenebis legem in ས་ *ſa*. Silet & ipſa, ſi ſtatim veniat poſt conſonam carentem vocali; atque id facit, ut vertat *a* ſibi proprium in *e*, quemadmodum ex ſubiectis dictio-

nibus deprehendere poteris: རས་*re*, tela: སངས་རྒྱས་*sangh-kje*, sanctus: སྐྱེས་དམན *kje-men*, femina, ubi རྒྱས་, & སྐྱེས་ non *kja-sa*, neque obmutescente ས་ *sa*, *kja*, sed *kje* sonare debet: སྲས་*sre*, filius: དེ་ནས་*te-nè*, deinde: ནུ་ཟས་*nu-bhe*, potentia, virtus: ཚེས་*tzhe*, dies.

Quod si proxima post vocalem non fuerit, sed ante se aliam habeat aut elisam, aut quiescentem, tunc ས་*sa* muta prorsus iacet, nihilque in consonas praecedentes agit. Unde in syllabis

labis *triſelcè* ཐམས་, & *quadriſelcè* བསྒྱུབས་, reſpectu pronunciationis iners plane manet, & otioſa; atque ita ཐམས་ *tham* ſimpliciter pronunciatur, & བསྒྱུབས་ *ſgiub*, non autem *thame*, & *ſgiube*.

འ་ *ha*, & ཧ་ *ha* ſive finales, ſive mediae inter conſonam praecedentem, & conſequentem efferuntur per nudam aſpirationem *h*, eliſo *a*, ut བཀའ་ *khah* praeceptum: ལའམ་ *lahm* via, iter.

ཀ་ *Ka* locum habet inter quieſcentes; ſed fere ſemper tum in medio, tum in fine ſyllabae vertitur in ſpiritum aſperum *h*. Verum ཀ་ *ka* finalis, ut in

in དཀོན་མཆོག , & བཀའ་ཤོག praeeunte *Narò* pronunciari ſolet per *a*. *Khon-cihoa*, quod eſt Dei nomen, & *Kah-ſcioa*, iuſſio, diploma ſcripto traditum.

ར་ *Ra* finalis, in unica fere voce བར་ *bhare* pronunciatur, ut *re*, ita tamen, ut ſonus e vix exaudiatur, ut མཛོད་པར་ *zobha-re*, condemnare: སྒྲོལ་བར་ *trol-vare*, eripere, liberare.

CAP. VIII.

CAP. VIII.

De Litteris Quiescentibus.

Litterae, quae ob cessantem pronunciationem ex ore loquentis efferri non debent, *quiescentes* dicuntur. Duplicis eae sunt generis: *laterales*, & *supernae*. De his inferius, modo de lateralibus; quas ita vocamus, quia lateri alterius consonantis adhaerent. Hae autem vel in principio, vel in medio, vel in fine syllabae quiescunt.

In principio laterales, quae frequentius quiescunt, quinque numerantur: ཀ་*ka*, ཏ་*ta*, པ་*pa*, མ་*ma*, འ་*ha* Duas has postremas silentes མ་, & འ་ easdem esse,

eſſe, quas praepoſitivas diximus, in ſupplentibus profecto intelliges. Fit enim, ut ob eam cauſſam in quieſcentium numerum hoc loci referantur. En exempla ſilentium.

ག་ *Ka* ſilentis in principio: གསེར་ *ſer*, aurum: གཞན་ *ſgien*, alius: གཉེར་པ་ *gnjer-bha*, praefectus.

Silentis ད་: དཔོན་པོ་ *pon bho*, dominus: དངུལ་ *ngul*, argentum: དམྱལ་བ་ *gnjel-vha*, infernus.

Silentis བ་: བསམ་ཏན་ *ſen-then*, contemplator: བཙུན་མ་ *tzun-*

tzun-ma, monialis: བདག་ *tuh*, ſpecies daemonum.

Silentis མ་: མཉམ་པ་ *gnim-bha*, ſimul: མཚན་ *tzen*, nomen: མཛེས་ *zhe*, pulcher.

Silentis འ་: འཆི་བ་ *cih-va*, mors: འཁོར་བ་ *kbor-va*, tranſmigratio: འགྲོ་བ་ *dro-va*, viator: འབྲས་ *bre*, oryza.

In medio ſaepe quieſcit ག་ *ka* tertia ordinis primi, ut in གཟིགས་པ་ *ſi-bha*, videre. ག་ poſt monoſyllabum ཟི་ *ſi* quieſcit, neque legitur *ſik*, aut *ſiks*,

ſiks, ſed tantum *ſi*. Rurſus in འཕགས་ *p-ha*, idem ག poſt ཕ་, & in གཞུགས་ *ſgiu* poſt ཞུ་ ſilet.

Finales quieſcentes & ipſae ſunt quinque: ཀ་ *kha* ཁ་ *kha* ག་*ka* ད་*ta* ས་*ſa*. Exempla frequentiſſima exſtant. Sed ad rem noſtram ſatis haec ſunto.

CAP. IX.

Quieſcentes Supernae.

SUpernas dicimus, quae aliis infra ſe poſitis ſuper incumbunt.

Unica eſt littera ར་*ra*, quae alteri quaſi per *inſitionem* in parte illius ſuperna infixa adhaeret.

haeret. Huius exemplum habes in ཇེ་. Capitulum enim, quod supra se gerit ཇ་ *cia*, ipsum tibi demonstrat ར་ *ra* supernum.

ར་ *ra* superne insitum saepenumero quiescit, & quidem ར་ *insititium* post ར་ *ra* mobile, & expressum, tum ad concursum ར་ gemini, tum ad cacophoniam fortasse vitandam, omnino silet. Id habes in ཏོར་ ཇེ་བཏན་ *tor-cie-ten*; neque enim legitur *tor-rcie*, sed *tor-cie*, silente ར་ sequenti in ཇེ་ *cie*. Nota ར་ primum insitum in ཏོ་

to,

to, quod mutum pariter manet.

At post vocalem pronunciari solet; quemadmodum fit in དོ་རྗེ་གྲགས་ལྡན་ *to-rce-tra-den*, *to-rce* inclitus, & famosus: ubi ར་ secundum insertum རྗེ་ *rce* pronunciatur, quiescente primo in དོ་ *to*. Sic ར་ post *u*, sonantem faciunt Tibetani, unde est ཨུ་བཀྱེན་ *Ur-kjen* magiae parens.

ར་ *Ra* in *kja* ཀྱ་ fere semper quiescit; & non raro etiam exprimitur, uti jam vidimus in ཨུ་བཀྱེན་ *Ur-kjen*. ར་ *ra* supra ཉ་ *gnia* posita passim effertur, diciturque རྙ་ *r-gnia*: ར་ *ra* vero

ro

ro cum ྱ *jata* ſubſcripto ubique ſilet, quod iam noſti ex ſyllabario *Jatatarum* Cap. V.

Alterum eſt quieſcientium ſupernarum genus, quae in *columnato* ordine litterarum, veluti *ſcapi* locum obtinent. Solent enim duas frequentiſſime, quandoque vero tres, pluresque litteras in columnae formam erigere ſub una vel conſona cum *a* congenito, vel vocali; e. g. སྨོན་ལམ་ *mon-lam*, precatio: སྤྲུལ་ *prul*, ſerpens: སམ ན་བུད་ *ſam-ta-put-trah*,

ད ད
ད
ར

F lit-

litterarum, & ſcientiarum pater, & magiſter. Satis tamen erit, ſi Tirones addiſcant probe legere, & pronunciare ſimpliciores ordines duabus conſtructos litteris. Quamobrem, ubi in hunc modum erectas viderint binas conſonantes, intelligant eam, quae infra iacet, conſiderari tamquam *baſim*, quae vero ſupra tamquam *ſcapum*.

Columnares ſupernae ſolent eſſe hae: ད་ *kha*, ག་ *ka*, བ་ *pa*, ཟ་ *ſa*, ར་ *ra*, ལ་ *la*, ས་ *ſa*. Quamquam & ipſae infra ponantur, crebroque in loco baſis ſubſiſtant. Sequens Tabula clarius demonſtrabit, ut ex allatis exem-

exemplis collegimus, supernas perpetuo quiescere, easque solas pronunciari, quae infra positae *basim* constituunt. Ab hac tamen regula excipiendae sunt supernae illae, quae pro basi habent aspirationis notas ཧ་, & འ་; tunc enim supernae proprium sonum retinent cum aspiratione coniunctum.

Tabula supernarum quiescentium.

ལྷ་ Lha	ཀླ་ la	བླ་ la
ཟླ་ la	རླ་ la	སླ་ la
ལྑ་ kha	ལྐ་ ka	ལྔ་ ngha
ལྕ་ ciha	ལྗ་ cia	ལྟ་ tha

da	p-ha	pa
lha	kha	ka
nga	gnia	tha
ta	na	p-ha
p ha	pa	ma
tzha	tza	trha
tra	p-hra	pra
mra	nra	khja
kja	cihja	cihja
cja	gnja.	

Dialectus rudis, & impolita Regni Kombò tum ར་ *ra* ſuperne inſitum, tum reliquas omnes

omnes litteras in columnaribus pronunciare ſolet; ſed mos iſte a Lhaſſenſibus Tibetanis, tamquam incultus, & barbarus irridetur.

CAP. X.

Syllabae traduntur Diſelcè, Triſelcè, & Quadriſelcè.

EXplicatis iis, quae ad monoſyllaba pluribus contexta conſonis rite pronuncianda neceſſaria cum primis erant, difficile non erit multarum litterarum nexus, omniumque *decompoſitarum* ſyllabarum ſonos ad regulam oris Tibetani proferre, dummodo illud ſemper prae oculis habeatur, ubi-

nam vel *a* congenitum, vel vocalis in consonantibus sedeat. His enim quasi certis indiciis monemur, reliquas omnes sive praeeuntes, sive sequentes aut quiescere, aut elidi, aut aspirari oportere. Accipe nunc *compositarum*, & *decompositarum* syllabarum specimina, quorum primum sit

Syllabarium Diselcè.

ཁང་ khang ཁུན་ khun
ཁུབ་ khub ཁོང་ khongh
ཁབ་ khap ཁིར་ khir &c.

Syllabarium ex Triselcè expansis.

བཁོས་ kho བཁད་ khe

དཀར་ khar བསྐུན་ khun

བཀལ་ khel བཀོའ་ khoh &c.

Syllabarium ex Triſelcè columnaribus, & expanſis.

སླུས་ luh སླག་ lah

སློག་ loh ཟླམ་ lam

སྐག་ kah སྐེན་ kren &c.

Syllabarium Quadriſelcè.

བསྐོས་ kho བཀོགས་ khoh

སྐངས་ khap གདགས་ ngah

བསྔལ་ nghel &c.

Cetera quiſque his tantulis exemplis inſtructus facile componet.

CAP. XI.

De vocibus homophonis in Tibetana Dialecto.

VOces, quae ſunt inter ſe pronunciatione ſimiles, graece *homophonas* dicere libuit. Augent hae non ſolum in ſcribendo, aut legendo, ſed etiam in ipſo loquendi uſu difficultatem linguae. Fit enim ſaepiſſime, ut auditores decepti ſimilitudine, & uniformitate vocabulorum, loquentis ſenſum aut percipere ulla ratione nequeant, aut aliud quiddam, quam quod is ſignificare velit, intelligant. Ob eam cauſſam in ipſo quoque

po-

populari ſermone coguntur aut micantibus digitis indicare, aut ſtilo quandoque humi in pulvere, quandoque in parietibus, chartaque ipſa litteras omnes inſcribere, quibus nomina quaevis propria inter ſe mutuo diſtinguuntur.

Sunt autem voces iſtae *homophonae* frequentiſſimae. Nulla vero aptiori via novum hoc, & fere quotidianum incommodum evitare poteris, niſi comparatis *Indicibus*, quibus ſtatim in promptu habeas nomina iſta ſimilia, in ſuas quaeque claſſes diſtributa, ſuiſque litteris exarata.

En quale sit huiusmodi Tabularum exemplum.

ང་ *Ngha*, ego.

རྔ་ *ngha*, tympanum.

ངག་ *ngha*, sermo, idioma.

སྔགས་ *ngha*, magia.

དབུ་ *v*, caput.

དབུས་ *u*, centrum.

མཆོག་ *Cio*, Deus.

ཆོས་ *cio*, lex.

སྤྱོད་ *cjo*, opus, factum.

སྟུ་ *tu*, mola,

འདུག་ *tu*, daemon.

བཅུ་ *cihu*, decem,

ཆུ་ *cihu*, aqua.

ཕྱག་ *cja*, (*lingua litterato-
rum*) manus.

ལྕགས་ *cja*, ferrum.

ཇའ་ *ciah*, thea herba.

དཔལ་ *p-hel*, excellens.

ཕལ་ *p-hel*, multus.

བ་ *pa*, vacca.

རྦ་ *pa*, fluctus.

སྦ་ *pa*, latibulum.

དབའ་ *pah*, potentia.

ཉ་ *gnia*, piscis.

སྙ་ *gnia*, cervix.

ཀླུ་ *lhu*, serpens.

ལྷུ་ *lhu*, altus, sublimis.

ལུ་ *lu*, corpus.

ལ་ *la*, articul. *dat.*, & *acc.*, inserviens, & praeposit. *in*.

ཀླ་ *la*, subiectus.

ལག་ *lah*, manus, cubitus, *lingua populari*.

ལྷ་ *Lha*, Deus, Divus, Beatus.

གདོང་ *tongh*, facies.

སྟོང་ *tongh*, mille.

སྒོ་ *ko*, porta.

བསྒོས་ *ko*, electus.

དགྲ་ *tra*, inimicus.

སྒྲ་ *tra*, vox.

ཁྲགས་ *tra*, ſanguis.

CAP. XII.

De Magicis Characteribus, eorumque figura.

MAgicis ſuperſtitionibus, & horrificis incantationum, praeſtigiarumque artibus quantopere addicti ſint Tibetani, ex eo in primis coniicere licet, quod ſectatores གཡུང་དྲུང་ *Ur-*

Ur-kjeni, magiae patris, publicas ſcholas huius nefariae artis habent in principali urbe *Lhaſſa*, eaſque in Coenobiis མོ་རུ་རྒྱུ་པ་ *Mo-ru-kju-pà*, & ར་མོ་ཚེ་རྒྱུ་སྟོ་པ་ *Ra-mo-ce-kju-to-pà* nuncupatis ſedulo frequentant. Hic incantationes, veneficia, & necromantiam, omniaque tradunt, & addiſcunt inferorum arcana, de quibus agit ſacer illorum Codex བཀའ་འགྱུར་ *khah-ghiur* in ea parte, quae inſcribitur རྒྱུད་སྡེ་ *kju-tè*. His in Scholis falſae, ac teterrimae huius ſapientiae myſteriis initiati auditores, magica laurea ſolemniter

ter decorantur, & སྔགས་རམས་
པ *ngha-ram-bà*, Magiae Doctores renunciati, publicam aquirunt facultatem inſtruendi, & laurea decorandi ceteros.

Habent & ipſi peculiares characteres, quibus utuntur in ſortilegiis ſuis, quarum figuram, vim, ac poteſtatem zelotypia, ac religione ſumma cuſtodiunt, ne adverſantibus huic diabolicae profeſſioni ullo umquam tempore innoteſcant.

Ad Magiae nomen, eiuſque characteres Chriſtianae aures perhorreſcerent, riderentque Philoſophi, & iure quidem, meritoque, ſi de abditis exſecrandae huius artis praeceptis age-

agere nunc nobis mens esset; sed cum characteres isti nomine tenus Magici audiant, ac etiam litteratis viris communes sint, & iis promiscue utantur una cum maioribus *Ucen* tum in peregrinis vocibus, tum in quibusdam precationum formulis conscribendis; imo etiam ex sacro ipso Tibetano Alphabeto artificiose deducti videantur, ne nobis prorsus incomperti credantur, neve aliquam huius Alphabeti partem intactam relinquamus, eorum quoque figuras, & nomina heic trademus:

ཋ་ tha	ཐ་ tha	ཊ་ ta
ཎ་ na	ཥ་ scia	ཉཻ་ njeè

ཀྵ་ khah ཛྷ་ tzhah ཊྷ་ thah

ཏྷ་ tah ཕྷ་ pah སྲ་ ſcra.

Omnia iſta Elementa *ngha* magica admittunt tum ſupra, tum infra ſe eas omnes & notas, & vocales *cihangh*, & *Selcè*, quas admittunt maiora *Ucen*.

Ubi vero & in ipſo orationis contextu *magici* potius, quam *legales*, & *litterarii* characteres ſint uſurpandi, ſciunt *Ngharambae*, & alii doctores ex magno *Khah-nghiur*, nempe ex ea legis parte, qua de སྔགས་ *ngha*, ſeu Magia latiſſime agitur. Amanuenſes vero idipſum norunt tum ex ſecretis eius ar-

tis iam cognitis, tum ex arcanis nominibus in ore vulgi, & in ipſa populari ſuperſtitione paſſim receptis, ac uſurpatis. Cum autem uſus eorum ſit nobis penitus incompertus, ideo nihil eſt, cur de *magicis* hiſce litteris plura loquamur.

C A P. XIII.

Alphabeti Tibetani Litterae ad Latinas accomodantur.

CUm magnae utilitatis, & adiumenti ſit ad Tibetanae linguae elementa percipienda eorum figuras ſub notis, & domeſticis Latinarum litterarum imaginibus cognoſcen-

ſcendas ſuppeditare; ideo ad huius Alphabeti complementum, & ad maius Tironum commodum, hic Latinas cum Tibetanis litteris comparabimus.

Advertendum tamen eſt, cum quilibet Tibetanus apex ſuum habeat peculiarem ſonum, ſuamque poteſtatem, litterarum proinde Tibetanarum poteſtatem in unius tantummodo ſoni aequipollentia Latinarum poteſtati aſſimilari.

Verum cum quaedam litterae Tibetanae nullam habeant ſimilitudinem ſoni cum Alphabeti Latini litteris, ideo in duplici differentia ſunt conſide-

randae. Cuiuslibet Tibetanae litterae poteſtas etſi ob congenitam vocalem *a* pluribus ſcribatur litteris Latinis, tamen ſonus eius reſpondet ſono, & poteſtati ſimplicis litterae Latinae, qua perſcribitur, ut ཁ་ *kha* reſpondet *k*, ཆ་ *ciha* reſpondet *c*, & ſic de ceteris huius naturae. Aliae tamen ſunt, ad quarum circumſcriptionem praeter congenitam *a* plures requiruntur Latini apices, & tunc non unius tantum litterae, ſed plurium litterarum Lanarum ſimul copulatarum aequipollentiam importat, ut ཉ་ *gnia* aequivalet *gn*, ཤ་ *ſcia* *ſc*, &c., quod clarius apparebit

ex

ex ſequenti Tabula, in qua hinc erunt *Latinae*, hinc *Tibetanae* litterae ea arte diſpoſitae, ut *ſecundae* reſpondeant *primis*.

Lat. Poteſtas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
A	ཨ་	*Aa*
B	འབ་	*Ba*
C	ཅ་	*Ciha*
C	ཆ་	*Çiha*
C	ཇ་	*Cia*
D	མད་	*Da*
D	འད་	*Da*
D	ལྡ་	*Da*

Lat. Poteſtas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
E	ེ	*Drengbù*
F	ཕ་	*Ph*
G	མཇ་	*Gia*
G	འཇ་	*Gia*
G	ལྗ་	*Gia*
G	འག་	*Ga*
Ġ	འམ་	*Ga*
Gn	ཉ་	*Gnia*
H	འ་	*Ha*
H	ཧ་	*Ha*
I	ི	*Kikù*

Lat.

Lat. Poteſtas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
J	ཡ་	*Ja*
K	ཀ་	*Kha*
K	ཁ་	*Kha*
K	ག་	*Ka*
L	ལ་	*La*
M	མ་	*Ma*
Ng	ང་	*Ngha*
N	ན་	*Na*
O	ོ	*Narò*
P	པ་	*P-ha*
P	ཕ་	*P-ha*

Lat. Potestas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
P	པ་	*Pa*
Q	ཀུ་	*Ku*
R	ར་	*Ra*
S	ཟ་	*Sa*
S	ས་	*Sah*
Sc	ཞ་	*Scia*
Sc	ཤ་	*Scia*
T	ཏ་	*Tha*
T	ཐ་	*Tha*
T	ད་	*Ta*
Tz	ཚ་	*Tzha*

Lat. Potestas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
Tz	ཚ་	*Tzha*
Tz	ཛ་	*Tza*
U	ུ	*Sciapkiù*
V	ཝ་	*Vua*
X	ཤ་	*Xa*
Z	མཛ་	*Za*
Z	འཛ་	*Za.*

CAP. XIV.

Vulgaris, minorisque scripturae characteres exhibentur.

PRaecepta omnia, quae de scribendi, legendique ratione

tione huc uſque tradidimus, communia ſunt དབུ་ཅན་ *Ucen*, perinde ac དབུ་མེད་ *Umin*, uti vocantur, litteris.

Umin autem, ideſt non capitales, quemadmodum diximus Cap. 1., minores ſunt characteres, quibus in familiaribus ſcribendis epiſtolis, in ſyngraphis, in rationariis, in populari denique negotiorum, rerumque domeſticarum tractatione utuntur. Nunc vero nil aliud ſupereſt, quam ut eorum figuras tradamus, quas adnexa Tabula exhibebit.

CON-

CONSOIPLICES.

	Kha		Ngha.
	Ciha		Gnia.
	Tha		Na.
	Pah		Ma.
	Tzh		Wa.
	Sci		Ja.
	Khe		Kho.

CAP. XV.

CAP. XV.

Notae arithmeticae, & nomina numeralia Tibetanorum.

NUmerorum figurae, quibus utuntur Tibetani, ad Arabicas accedere videntur; ac ſimilis pene formae notas adhibent Perſae. An ab Indis primū inſtitutae fuerint, & ab iis deinde ad Arabas, ad Perſas, ad nos, aliaſque gentes derivarint, ſicut Viri docti exiſtimarunt, noſtrum non eſt hic diſſerere, ſed tantum figuras, & nomina ad Tironum inſtructionem praebere hoc loco nunc nobis mens eſt; ideoque ponimus ſimul e regione notas, quas Arabicas vocamus. *Fi-*

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༡་	Cihk	1.
༢་	Gni	2.
༣་	Sum	3.
༤་	Sghi	4.
༥་	Ngha	5.
༦་	Truh	6.
༧་	Thun	7.
༨་	Kje	8.
༩་	Kù	9.
༡༠་	Cihu-tam-bha	10.
༡༡་	Cihu-cihk	11.
༡༢་	Cihu-gni	12.

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༡༣	Cihu-ſum	13.
༡༤	Cihu-ſgi	14.
༡༥	Cihu-ngha	15.
༡༦	Cihu-truh	16.
༡༧	Cihu-tun	17.
༡༨	Cihu-kje	18.
༡༩	Cihu-kù	19.
༢༠	Gni-cihu-tam-bha	20.
༢༡	Rgnie-cihk	21.

(Adde ཉེར *Rgne* reliquis primae decadis, & ſic deinceps in ſequentibus.

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༣༠	Sum-cihu-tamb-bha	30.
༣༡	So-cihk	31.
༤༠	Sgi-cihu-tam-bha	40.
༤༡	Sgen-cihk	41.
༥༠	Ngha-cihu-tam-bha	50.
༥༡	Ngha-cihk	51.
༦༠	Tru-cihu-tam-bha	60.
༦༡	Re-cihk	61.
༧༠	Tun-cihu-tam-bha	70.
༧༡	Ton-cihk	71.
༨༠	Kje-cihu-tam-bha	80.
༨༡	Kje-cihk	81.

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
[illegible]	Ku-cihu-tam-bha	90.
[illegible]	Ko-cihk	91.
[illegible]	Kja-tam-bha	100.
[illegible]	Kja-cihk	101.
[illegible]	Kja-cihù	110.
[illegible]	Kja-cihu-ngha	115.
[illegible]	Tongh-prah	1000.
[illegible]	Tongh-prah-tangh-kja	1100.

CAP. XVI.

CAP. XVI.

Exercitatio lectionis ad traditas Alphabeti Tibetani regulas instituenda.

UT facilius Tirones memoriae tradere queant, quae hucusque diximus de Tibetano Alphabeto, ad eorum exercitationem, hic Christianae, & Orthodoxae professionis Signum, quotidianas preces, Fidei Symbolum, atque Praecepta Decalogi legenda proponemus, triplici characterum ordine disposita. Primo enim voces Tibetanas suis propriis apicibus scriptas; secundo easdem voces Latinis characteribus expressas; tertio de-

denique voces Latinas Tibetana dialecto accommodatas exhibebimus.

SIGNUM S. CRUCIS.

༄༅། རང་གྲུབ་ ཡབ་ དང་

Rangh- trup Jap, tangh
Seseipso exsistentis Patris, &

སྲས་ དང་ སངས་རྒྱས་ རྣམ་དག་

Sre, tangh Sangh-kje Nam-ta-
Filii, & Sancti Spiritus

ཁྱི་ མཚན་ དུ།

khi Tzen tu.
Nomine in.

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན།

Tethar-in- bha- in.
Amen.

H ORA-

ORATIO DOMINICA.

ཡེ་ཛུ་ཁྲིཥྟོ་ཡི་རང་ཞལ་ནས་

Jesu Khristho ji rangh scel ne
Jesu Christi proprio ore

བསླབ་པའི་སྨོན་ལམ་།

lap- behi Mon-lam.
tradita Oratio.

༄༅། ངེད་རྣམས་ཀྱི་ཡབ་ནམ་

Nghe-nam khji Jap Nam-
Nostrum Pater Cae-

མཁའི་ཀློང་དུ་བཞུགས་པའི།

khei longh tu sgiu- bhehi.
lis, qui in sedes.

ཁྱེད་

ཁྱེད་ཀྱི་ མཚན་ཐམས་ཅད་ནས་

Khje-khji Tzen tham- cieh ne

Veſtrum Nomen omnibus ab

སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར། ཁྱེད་ཀྱི་

ſangh - kje - bare ghjur. Khje-khji

ſanctificatum ſit. Veſtrum

ཡུལ་ཁམས་འབྱོན་པར་ཤོག།

Jul- kham giom-bhare- ſciô.

Regnum cito veniat.

ཁྱེད་ཀྱི་ ཐུགས་འདོད་ཇི་ལྟར་ནམ་

Khje-khji Thu- do ci-thar Nam-

Veſtrum voluntas ſicut Cae-

མཁའ་ལ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་དུ་

khah la te-thar Gik- then tu

lo in, ita Mundo in

མཛད་པར་འགྱུར། ཉིན་རེ་བཞིན་

tze- bhare ghiur. Gnin-re-ſcin

facta ſit. Quotidianum

ངེད་རྣམས་ཀྱི་ སྤའ་ལེབ་ དེ་རིན་

nghe-nam khji pah- leb te-rin

noſtrum panem hodie

ངེད་རྣམས་ལ་ གནང་བར་མཛད་

nghe-nam la nangh-vare tzo-

nobis datus ſit faci-

བ་དང་།

པ་དང་། ཇི་ལྟར་ངེད་རྣམས་ཀྱིས་

bha tangh. Ci-tar nghe-nam-khji
te & . Sicut nos

ངེད་ ཀྱི་ སྦུས་ ལོན་ མཁན་ ལ་

nghe-khji pu- lon- khen la
noſtrum debitoribus

བཟོད་ པས་ བྱེད་ ད་ལྟར་ ངེད་

zo- bhare- cje, te-thar nghe-
condonamus, ita no-

རྣམས་ལ་ངེད་ཀྱི་སྦུས་ལོན་མཟོད་

nam la nghe-khji pu-lon zo-
bis noſtrum debita con-

བར་མཛོད་པ་དང་། ངེད་རྣམས་
bhare-zo- bha tangh. Nghe-nam-
donate &. *Nos*

ལ་ཁྱུལ་བ་འབྱུང་བའི་མ་བཏང་
la khjul-va ghjungh-vei ma thangh-
tentationi fiat ne expo-

བར། མ་ཟད་ངད་རྣམས་མི་
vare. Ma-ſe nghe-nam mi-
natis. Sed nos ma-

ལེགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བར་
le- bha le trol- vare-
lo a libera-

མཛོད།

མཛོད། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན།

tzo . Te-thar jin-bha-jin .

te . *Sic fiat .*

AD VIRGINEM DEI GENITRICEM MARIAM.

ཨན་འཇེ་ལོ་ཡི་ཕྱག་ཕེབས།

An- gje- lo ji Ciha-pheb .

Angeli Salutatio .

༄༅། མ་རི་ཡ་ལ་ཕྱག་ཕྱལ་

Maria la cjha- phul

Maria ave

ཐུགས་རྗེས་ གང་བ་ ཁྱེད་དང་

thu- rcè kangh-va khje-tangh
gratia plena vobiſcum

མཉམ་ཏུ་དཔོན་པོ་ཡོད། ཁྱེད་

gniam-tu Phon-bho jò. Khje-
ſimul Dominus eſt. Mu-

མན་ཀྱི་དབུས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་བརླབས་

men-khji U- sù khje-khji lap-
lieres inter vos bene-

ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཁྱེད་ ཀྱི་

cihen jin bha tangh. Khje-khji
dicta evaſiſti &. Veſtrum

ལྷམས་

ལྷུམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཟུ་བྱིན་

Lhum khji bre- pu Je- ſu cjin-

Ventris fructus Jeſus bene-

བརླབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན།

lap tangh den-bha jin.

dictus etiam ſit.

སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་མོ་མ་

Sangh- kje Scin- tu- ciehn-mo Ma-

Sancta Puriſſima Ma-

རི་ཨ་རང་གྲུབ་དཀོན་མཆོག་གི་

ria rangh-trup Khon-cihoà ki

ria ſeſeipſo exſiſtentis Dei

ཡུམ་

ཡུམ་ཀྱིས་ངེད་རྣམས་ཀྱི་སྡིག་པ་

Jum- kji nghe-nam kji tik- pha-

Mater nobis ipsis pecca-

ཅན་གྱི་དོན་དུ་ད་ལྟ་དང་འཆི་

cihen kji ton-tu ta- da tangh cih-

toribus pro nunc, & *mor-*

བའི་དུས་སུ་སྨོན་ལམ་ཐོབ།

vehi tu- ſu mon-lam thop.

tis tempore preces facite:

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན།

Te-thar jin-bha-jin.

Ita fiat.

SYM-

SYMBOLUM FIDEI.

ཡེ་ཟུ་ཁྲི་སྟོ་ ཡི་ཆོས་ཀྱི་སྡུ་བས་

Je-ſu Khriſtho ji ciho khji Tu-ve-

Jeſu Chriſti legis Symbolum

དེའི་ ཨ་པོ་སྟོ་ལི་ ནས་

thehi Apo- ſto- li ne

ſicut Apoſtoli

བརྫོམས་པས།

tzhom- bhe .

tradiderunt .

༄༅།། རང་ གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་

Rangh-trup Khon-cihoà

Seſeipſo exſiſtentem Deum

པའ་

ཡབ་ ཐམས་ཅད་ནུས་པ་ནམ་
Jap tham- cieh- nu bha Nam-
Patrem omni- potentem, Cae-

མཁའ་དང་ འཇིག་རྟེན་གྱི་ མཛད་
khah tangh Gik- then kji Ze-
li, & Mundi Crea-

པ་པོ་ལ་ ང་ ཡིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
bha-bho la ngha ji- je- cieh khji
torem in ego firmissimam

དད་པ་བྱེད་པ་དང་། ༡་ དེའི་
Te-pah cje-bha tangh. 1. Tehi,
Fidem teneo &. 1. Eius

སྲས་གཅིག་པོ་ཡེ་སུ་ཁྲི་སྟོ་ལ་

Sre cihk- pho Jesu Krhi-ftho la

Filium unicum Jesum Christum

ངེད་རྣམས་ཀྱི་དཔོན་པོ་རིན་པོ་

nghe-nam khji Phon- bho rin-bho-

nostrum Dominum maxi-

ཆེ། ༢་ འདི་རང་གྲུབ་

cihe. Di rangh-trup

mum. 2. Qui seseipso exsistentis

སངས་རྒྱས་རྣམས་དག་སེམས་

Sangh- kje Nam- tà sem-

Sancti Spiritus vivifi-

ཀྱི་

ཀྱི་ནུས་པས་འཚགས་པ་ཡིན་
khji nu-bhe cihax- bha jin-
cantis virtute conceptus

པས་ཤིན་ཏུ་ཏྲི་མ་མེད་པའི་བུ་
bhe ſcin-thu trhi-ma me bhehi Pu-
fuit, puriſſima ſine macula Vir-

མོ་མ་རི་ཡ་ནས་འཁྲུངས་པ་
mo Maria ne trhunhg bha
gine Maria ex natus

ཡིན། ༣་ པོན་ཙིའོ་པི་ལ་ཏོ་ཡི་
jin . Phon-ciho Pilato ji
eſt. 3. Pontio Pilato

འོག་

འོག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བས་

ho- tu tu- gniel tzor- ve

ſub tormenta paſſus

ཀྱ་གྲམ་ཀྱི་དབུས་སུ་བཞགས་

Kja-tram кji u- sù giaк-

Crucis medio infi-

པས་འཆི་བ་དང་རོ་ཁང་ལ་

bhe cih- va tangh ro-xhangh la

xus, mortuus & ſepulcro in

བཞགས་པ་ཡིན། ༄ དམྱལ་

ſgiaк- bha in . Gniel-

clauſus eſt . 4. Infe-

བར་

བར་ཕེབས་པས་ཞག་གསུམ་

vare pheb- bhe scia sum-

ros adiit, die ter-

བ་ལ་གསོན་པོར་བྱུངས་

bha la son- bhor cjungh-

tio in vivus resurre-

བས། ༥ ནམ་མཁའ་ནམས་ཀྱི་

ve . Nam-Khah- nam- κji

xit . 5. Caelos Caelorum

སྟོང་དུ་གཤེགས་པས་རང་

longh-tu scengh- bhe rang-

supra ascendit seseipso exsi-

སྐྱབ་

སྒྲུབ་ དཀོན་མཆོག་ ཡབ་ ཐམས་

trup Khon-cihoà Jap tham-

stentis Dei Patris omni-

ཅད་ ནུས་ པའི་ གཡས་ སུ་

cieh nu- bhei je- su

potentis dextera in

བཞུགས། ༦་ དེ་ནས་ གསོན་ པོ་

sciu. Te-nè Son- bho

sedet. 6. Inde vivos,

དང་ གཤིན་ པོ་ ཞལ་ བཅོག་ པ་

tangh scin- bho scel- ciho- bha

& mortuos indicaturus

ཕེབས་པ་ཡིན། ༧ རང་

pheb- bha-jin . Rangh

veniet . 7. *Seseipso*

སྒྲུབ་ སངས་ རྒྱས་ རྣམ་ དག་

trup Sangh- xje Nam- ta-

exsistentem Sanctum Spiritum vivifi-

སེམས་ལ་དང་། ༨ དམ་པའི་

sem la tangh. Tam-bhei

cantem in &. 8. *Universalem*

དད་པ་ཅན་ སྡུས་པས་ སྤྱི་ དང་།

Te p-ha-cihen Tu- bhe cji tangh.

Fidelium Congregationem piam &.

སངས་

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོས་

Sangh- kje tham- cihe xhji ngo-
Sanctorum omnium communio-

བོ་དང་། ༩་ སྡིག་པ་བྱང་བ་

po tangh. Tik- p-ha cjengh-ba
nem ꣸. 9. *Peccatorum remissionem*

དང་། ༡༠་ ཤིའི་གསོན་བྱུང་

tangh. Scih- ſon cjungh-
꣸. 10. *Mortuorum reſurrectio-*

བ་དང་། ༡༡་ ཚེ་ཚད་མེད་

ba tangh. Tzhe-tzhe me-
nem ꣸. 11. *Vitam ſempiter-*

བ་ལ་ང་ ཡིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་

bha la ngha ji- jie cihe khji

nam in ego firmissimam

དད་བ་ བྱེད་བ་ཡིན་། ༡༢་

Te-pha cje-bha jin .

Fidem teneo . 12.

དེ་སྟར་ཡིན་བ་ཡིན་།

Te-thar jin- bha- jin .

Ita fiat .

PRAE-

PRAECEPTA DECALOGI.

རང་ གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་གི་

Rangh- trnp Kon-cihoà ki

Seseipso exsistentis Dei

བཀའ་བཅུ་ཐམས་པ་།

Khah cihu- tham- bha.

Praecepta Decem.

༄༅། ངས་ཁྱེད་ཀྱི་དཔོན་པོ་བདེན་

Nghe-khie-kji Phon-bho Ten-

Vestrum Dominus ve-

པའི་ དཀོན་མཆོག་ཡོད་ང་ མ་།

bhei Kon- cihoà jo ngha ma

rus Deus sum ego. Qui-

གཏོགས་པ་དཀོན་མཆོག་གཞན་

toh- bha Kon- cihoà ſgien
buſcumque Diis alienis

ལ་ཕྱག་འཚལ་མ་བྱེད། ༡་

la cjha- tzel ma cjè .
adorationem non facies . 1.

རང་ གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་གི་

Rangh- trup Khon- cihoà
Seſeipſo exſiſtentis Dei

མཚན་དོན་མེད་པ་མ་བརྗོད། ༢་

Tzhen ton-me-bha ma cihò .
Nomen in vanum non aſſumes . 2.

དུས་སྟོན་གྱི་ དུས་སུ་
Tu- thon kji tu- sù
Festorum dierum tempòre in

འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་མ་བྱེད། །
gik- then kji le ma cjè.
Mundi opera non facies:

ཆོས་ཀྱི་ལས་དང་ ཐུགས་དམ་
Ciho khji le tangh thu- tam
Legis opera & integre

བྱེད། ༣་
cjè.
facies. 3.

ཕ་ དག་ མ་ ལ་ སྒུར་ སྟེས་

P-ha tangh Ma la xhur- thi

Patri, & Matri honorem

བྱེད། ༤

cje .

praestabis . 4.

སྲོག་ མ་ གཅོད། ༥

Sro ma cihò .

Homicidium non committes . 5.

མི་ཚངས་ པར་སྤྱོད་མ་ བྱེད། ༦

Mi-tzangh bhare-cjho ma cje .

Fornicationis opera non facies . 6.

མ་ སྦྱིན་པ་ མ་ལེན། རྐུན་ མ་

Ma cjn-bha ma len. Khun ma

Aliena bona non rapies. Furtum non

བྱེད། ལ་

cjè.

facies. 7.

རྫུས་མ་ དཔང་པོ་ མ་འཛོད། ད་

Tzu-ma pham-bho ma ciho.

Falſum teſtimonium non dices. 8.

གཞན་གྱི་ སྐྱེད་མན་ སེམས་ ལ་

Sgien κji Khje-men ſem la

Aliorum Mulierum corde in

མ་

མ་བཞག་། ༩་

ma sgiha .

non induces . 9.

གཞན་ གྱི་ ནོར་ སེམས་ ལ་ མ་

Sgien kji nor sem la ma

Aliorum res corde in non

བཞག་། ༡༠་།

sgia .

pones . 10.

FINIS.